ANUL XXVII - Nr 40/41 OCTOMBRIE-DECEMBRIE 1983 - IANUARIE 1984

Carpații

Depósito Legal: M-8.137-1958

Director: Aron Cotrus † REVISTA DE CULTURA SI ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL Redactor: Traian Popescu

NASTEREA MANTUITORULUI

«Bucuria aceasta (a Naşterei Domnului), e astăzi întunecată în toate inimele de îngrijorarea pentru soarta aşezării creştineşti a lumii...

Căci iată, mâna Diavolului a pornit în zilele noastre cel mai crâncen război împotriva Bisericii întemeiate de Domnul nostru Isus Hristos. Niciodată, de când a coborât Mântuitorul printre noi, nu s'a ridicat o parte a omenirii cu atâta ură a lumii, ca în zilele noastre... Fiara Roşie va fi biruită, fără îndoială, până la sfârşit... Noi credem în învierea Bisericii, atât în Rusia cât şi în Spania comunistă. Dar această înviere, cât şi mântuirea ţării noastre de pacostea stăpânirii lui Anticrist, *atârnă de vrednicia noastra*... Să nu lăsăm ca urmaşii noştri să piardă binefacerile sufleteşti ale Naşterii Mântuitorului! Să nu le lăsăm o ţară fără biserici, fără icoane, fără ocrotirea mânii lui Dumnezeu! Să nu lăsăm copiilor noştri o viaţă în care vor fi pierdut pe Hristos!»

Cuvinte frumoase, care ar fi rămas însă numai cuvinte frumoase dacă Ionel Moţa nu le-ar fi pecetluit cu moartea lui. Cu o moarte voită, constientă acceptată cu bucurie:

«Eu aşa am înţeles datoria vieţii mele. Am iubit pe Christos şi am mers *fericit* la moarte pentru El.»

1937 Ion MOTA

SARBATORI FERICITE SI ANUL 1984 PLIN DE MARI IMPLINIRI

UREAZA

SPRIJINITORILOR - CITITORILOR SI COMPATRIOTILOR,

REVISTA SI EDITURA CARPATII.

LA MULTI ANI!

SPIRITUL DE SACRIFICIU

de Faust BRADESCU

In România de după primul război mondial, aplecarea spre nerăspundere şi delăsarea efortului permanent întru împlinirea rosturilor omeneşti, deveniseră o adevărată plagă naţională. Societatea luneca vertiginos pe panta uşurinţelor şi a nestatorniciei, imagini premergătoare prăbuşirei iremediable.

Reacţiunea legionară la această stare de lucruri pornea deci dintr'o nelinişte legitimă. Curăţenia sufletească a Căpitanului şi dragostea ce nutrea faţă de soarta neamului românesc nu-i puteau permite să accepte o asemenea evoluţie. Cu atât mai puţin cu cât tendinţele primejdioase ameninţau să devină linie de conduită pentru tineret. Iar dacă generaţiile deja trecute prin măcinătorul de suflete al pornirilor dăunătoare nu mai puteau fi smulse de sub influenţa tendinţei dominante, pasta moale a celor tineri mai putea fi călăuzită spre calea regăsirilor definitorii. Tineretul acesta neîntinat trebuia smuls din primejdia indiferenţei şi a facilităţii în existenţă.

Uşor de zis, greu de făcut!

Pe baza cărui criteriu, în numele cărui principiu, să poţi frânge *inerţia suavă a efortului minim* sau *garanţia tihnei prin trăirea în ne-răspundere?*

E adevărat, individul fuge de responsabilitate şi

strădanie atâta timp cât nu le-a înţeles sensul şi importanţa în desăvârşirea propriei existenţe şi'n salvarea spirituală a neamului său.

Totul era deci, înainte de toate, o *problemă de educaţie*, capabilă să modifice tendinţele atrofiante ale mentalităţii negative. O educaţie tridimensională: *civică, intelectuală şi sufletească*, pentru a se atinge nu numai comportamentul social şi politic al individului, dar şi dimensiunile imponderabile, profunde, ale fiinţei umane. Doar pornindu-se dela transformarea substratului interior se poate concepe înlocuirea anumitor tendinţe nocive prin altele, benefice.

Or, atât *efortul conştient*, cât şi *răspunderea autentică* cer intervenţia unei desprinderi din atmosfera existentă, o renunţare la beneficiul facilităţii. Facilitate care, numai în aparenţă se prezintă ca forma superlativă a bucuriei. În realitate este o lunecare spre nepăsare, spre anularea propriilor caracteristici umane. Deci, o pierdere de substanţă spirituală. Iar slăbirea acestei substanţe imponderabile —dar cu atât mai importantă în viaţa individului— duce la sfărâmarea procesului de înălţare, de îndumnezeire a creaturei umane. Omul se deslânează, devine o fiinţă fără caracter, schimbătoare, egoistă, uşor de mânuit de cei care ştiu să-i flateze *suficienţa* sau să-i scormone *slăbiciunile*.

O stare atât de deplorabilă nu putea fi modificată decât printr'o *măsură radicală*, capabilă să-i micşoreze sau să-i pună în şah influenţa nefericită, prin *contrast definitoriu* şi *măreţie ideală*. In Mişcarea Legionară această măsură radicală s'a cristalizat în SPIRITUL DE SACRIFICIU, adică a modificării interioare prin mijlocirea «*renunţării*», a actului de renunţare. Pentrucă, orice *renunţare voluntară* la o bucurie sau un beneficiu constitue un sacrificiu. De unde corolarul deductiv: renunţarea e singura cale a depăşirei, iar depăşirea este cărarea înălţării, deci a mântuirei.

Deschiderea în clasificarea sacrificiilor este extrem de întinsă. Totul, chiar şi cel mai neînsemnat *pas voit spre* renunţare poate fi considerat drept un sacrificiu, deci mijloc de educaţie şi transformare.

Din nefericire, renunţarea la ceva, acceptarea unui sacrificiu, n'o poate face oricine. Si cu atât mai puţin în epoca noastră atât izbită de aplecările materialiste, supusă egoismului şi frământată moralicește. Numai un om pătruns de importanţa răspunderii în viaţa personală, socială, politică şi profesională, îşi mai poate îndrepta spiritul şi cugetul spre depăşirea vremelniciilor în care trăim.

Aceasta a fost accepţia solară a gândirei căpităneşti în transformarea omului: dela *noţiunea de răspundere*, ca termen de bază şi *ideia de renunţare*, ca gest specific al omului conştient, s'a juns la ACTUL DE SACRIFICIU, ca fundament doctrinar al trăirii.

In concepţia legionară, aceşti trei termeni sunt strâns uniţi, întregindu-se reciproc. Sacrificiul legionar este o înţelegere totală, directă şi permanentă a răspunderii ce-o are individul ca fiinţă umană în procesul său de definire personală precum şi'n contextul socio-istoric al neamului căruia aparţine. Înţelegerea intelectuală a «*răspunderii*» — nu depăşeşte faza enunţării DACA nu se cristalizează într'un *act de renunţare*.

O asemenea trecere evolutivă dela neräspundere şi indiferenţă la integrarea conştientă a actului de sacrificiu, nu-i posibilă fără prezenţa vie a unei *convingeri interioare*. Pentru a modifica o esenţă este nevoie să crezi în ceva, să crezi în ceeace faci. Aici intervine educaţia susţinută, exemplificată. Spiritul

Urmează pag. 8

UN OM

CORNE

NTRE oamenii cari au însemnat ceva în viaţa neamului sunt unii a căror fiinţă poate fi uşor, deplin şi definitiv prinsă într'o bună cuvântare la înmormântare. Rostul lor încetează în ceasul morţii şi viitorul nu le mai poartă nici un interes.

Pentru alţii e nevoie să treacă totuşi câţiva ani pentruca imaginea provizorie, de obiceiu înfrumuseţată în timpul vieţii să capete trăsăturile definitive. Aceştia mai păstrează şi după moarte o oarecare influenţă în viaţa neamului, uneori prin ideile lor, dar mai des datorită legendei întreţinute de prietenii lor politici, cari n'au însemnat şi nu înseamnă ceva decât în funcţie de cel dispărut. Cei mai mulţi dintre ei se topesc totuşi repede în focul istoriei aşa cum se topeşte ceara de faţa jarului. Imaginea lor devine tot mai difuză, tot mai searbădă, pe măsură ce dispar trăsăturile cari le fuseseră gratuit atribuite.

Cine mai ştie azi de oameni ca Stătescu, ca Palade, ca Lahovari sau ca atâţia alţii din secolul trecut? Şi ce se va mai şti peste cinzeci de ani de Take Ionescu, de Titulescu sau de Vintilă Brătianu, cari au umplut paginele gazetelor vremii lor?

Numai câţiva, puţini, foarte puţini oameni, nu numai că supravieţuiesc dar şi cresc tot mai mult cu vremea, ajungând să îndrumeze viaţa neamului lor, ba uneori şi pe aceea a unei bune părţi din omenire, la zeci şi chiar la sute de ani după moarte. San Francesco d'Assisi e azi mai viu decât în ceasul morţii. Beethoven trăeşte încă în orice om de muzică. Aristotel a murit abia în veacul trecut.

Coborând de pe culmile omenirei la cele româneşti, vedem că acei cari într'adevăr trăesc după moarte nu au strălucit numai prin inteligenţa lor, prin cultura lor sau prin abilitatea lor politică. Uneori le-au avut şi pe acestea, dar calitatea lor principală a fost o tainică putere de întruchipare a năzuinţelor permanente sau cel puţin de lungă durată ale neamului. Aşa au fost de un veac încoace Avram Iancu, Cuza Vodă, Kogălniceanu şi —poate!— Ionel Brătianu. Aşa a fost, mai presus de toţi, Eminescu. Dar cine ar fi îndrăznit să afirme la moartea bietului gazetăraş nebun că va fi socotit de Istorie ca cel mai mare român al vremii? Cine ar fi crezut că urmaşii nici nu vor mai şti numele miniştrilor de pe atunci, dar că şi azi va rămâne îndrumătoare, vie, gândirea politică a lui Eminescu?

Avram Iancu, Kogălniceanu, Cuza Vodă, Eminescu, n'au căpătat însă nici până azi trăsăturile lor definitive în Istorie. Nu puteau să le capete, pentrucă fie cu ştiinţă fie fără să o ştim, fie voit fie în ciuda vrerei noastre, noi continuăm să trăim din bogăţia gândirei şi mai ales din belşugul sufletelor lor, umblăm pe drumurile deschise de ei, suntem prelungirea lor, ducându-le mai departe viaţa dincolo de pragul mormântului.

In timpul vieţei lor pământeşti, mărimea lor însuşi i-a împiedecat pe contemporani să-i vadă întregi. Cu cât au fost mai mari, cu atât e nevoie de o mai largă perspectivă istorică pentru a-i cunoaşte, a-i înţelege şi a-i zugrăvi.

Mai e şi greutatea diferenţei de esenţă dintre ei şi noi. (Blaga îl simţea pe Avram Iancu «pajură» făcută om».) Aşi îndrăzni să spun că Dumnezeu i-a plămădit din alt aluat sufletesc, i-a făcut mai aproape de asemănarea lui, a pus în ei ceva mai mult decât în ceilalţi oameni, aşa cum pune în sfinţii lui. De aceea ne lipseşte nouă oamenilor de rând, măsura cu care să-i putem măsura. Aţi putut vreodată *înţelege* sfinţii? Ii putem simţi uneori, dar niciodată explica.

Aşa e şi cu oamenii aceştia peste măsură de mari. Ei ne înţeleg pe toţi la un loc şi ne cunosc pe fiecare în parte mai bine decât ne cunoaştem noi înşine, dar rămân carte închisă pentru contemporani.

Pentrucă aceştia le-au văzut faţa şi le-au auzit glasul, i-au privit mâncând şi strănutând, şi-au închipuit că sunt întru totul asemenea lor, asemenea nouă. Infăţişarea lor de fiecare zi a oprit să se vadă că în adâncuri ei erau altfel decât alţi oameni.

● Iată de ce, la douăzeci de ani dela moarte, lui Corneliu Codreanu nu i se poate încă însemna pentru vecie chipul, aşa cum nu se poate face portretul «definitiv» al uni copil sau al unui tânăr.

Codreanu e încă în plină devenire. Aşi îndrăzni să spun că abia de acum înainte va ajunge la maturitate, va începe să conducă într'adevăr neamul.

Desigur, viaţa politică a României între cele două războaie a fost în mare parte în funcţie de acţiunea lui, dar toată această agitaţie avea un caracter minor, era prea măruntă pentru personalitatea lui. Cât a trăit a fost într'una încălcit în plasa evenimentelor zilnice care l-au impiedecat să-şi manifeste limpede pentru toţi adevărata lui fiinţă.

Deabia după moarte, abia acum, începe să se arate Codreanu cel adevărat. Nu prin vorbe, nu prin scrieri, ci prin fapte. Dacă neamul românesc trece cu cinste greaua încercare a prigoanei comuniste, acesta i se datoreşte în mare parte lui Codreanu, care nu numai că a pregătit tineretul ţării pentru asemenea vremi, dar care continuă azi să ajute şi să conducă neamul în unul din ceasurile cele mai grele ale istoriei românilor.

● Am avut prilejul să-l văd pe Codreanu de multe ori şi în felurite împrejurări. In momente dramatice sau în ceasuri senine, bătut de gânduri sau luând hotărâri. L-am văzut glumind şi l-am văzut poruncind. Vorbind cu ţărani şi cu muncitori, cu oameni politici sau cu oameni de cultură. Cu români şi cu străini. Un an de zile, cât a apărut «Buna Vestire», l-am văzut aproape în fiecare zi.

Dar tot nu îndrăznesc să spun că l-am cunoscut într'adevăr. Ce-am putut vedea au fost mai ales unele înfăţişări ale personalităţii lui vizibile, trecătoare, neesenţiale. Rar mi-a a fost dat să întrevăd câte o scânteie din adâncuri.

De aceia tot ce pot face astăzi e să adun doar câteva pietre, noi, necunoscute, pentru temelia monumentului lui. Câteva fapte şi gânduri care aşi vrea să fie înfăţişate întocmai aşa cum au fost deşi sunt trecute prin sufletul unui om care l-a iubit şi l-a respectat.

● Am întâlnit în viaţă pe câţiva din capii revoluţiilor naţionale din prima jumătate a veacului: Hitler, Pavelici, Mussert, Degrelle, Doriot... Am cunoscut oameni politici, savanţi, mari oameni de afaceri, oameni ai Bisericei, artişti şi scriitori de multe neamuri. Numai în faţa lui Codreanu am simţit că *s'a născut* mare.

Toţi căutau să se arate şi mai mult decât erau. Toţi jucau teatru într'un fel sau într'altul, chiar faţă de ei înşuşi. Căutau să se impună şi prin înfăţişare, prin ţinută, prin tonul convorbirei.

Codreanu impunea fără să vrea, de multe ori în ciuda cadrului sau felului în care se prezenta. E singurul om căruia i-am recunoscut instinctiv, din adâncul sufletului, nu cu mintea, dreptul de a-mi comanda. Singurul om pe care l-am simţit făcut din altă plămadă decât a celorlaţi oameni.

Şi totuşi era de o modestie de necrezut. Avea un simţ înăscut al ierarhiei. Deşi nu se intimida în faţa nimănui, era deosebit de respectuos cu oamenii mai bătrâni sau cu cei cari socotea că au adus servicii ţării: învăţaţi, oameni politici pe cari îi preţuia, militari, diplomaţi. Era mai ales respectuos faţă de preoţi.

N'avea nici un fel de complex de inferioritate faţă de străini. Pe numeroşii gazetari străini cari veneau să-l vază nu căuta să-i cucerească, ba chiar uneori îi primea în condiţii pe care le socoteau nepotrivite legionarii cari îi însoţeau. Rezultatul era totuşi că până şi cei preveniţi împotriva lui, cum au fost Gayda şi Tharaud, erau impresionaţi de personalitatea lui.

Accepta şi chiar provoca critica prietenilor, deşi nu ţinea seama decât rareori de ea. Aprecia faptul că-i spuneam de multe ori lucruri neplăcute, că-i aduceam veşti rele sau îi atrăgeam atenţia asupra ce mi se părea mie o greşeală.

Asculta şi sfaturile altora, dar tot într'un chip al lui deosebit. Aşa, de plidă, atunci când consulta uneori «gradele, funcţiunile şi cuibul Axa din Bucureşti», adunare ne prevăzută în organizarea legionară dar care concentra o bună parte din capetele politice ale Legiunii, nu accepta părerea majorităţii sau pe acea a unor personalităţi fruntaşe, ci dădea o soluţie nouă, neaşteptată. Analizând atent, puteai găsi totuşi în ea influenţa, pozitivă sau negativă, a părerilor exprimate în adunare.

In toate avea darul să elimine ne-esenţialul şi să pună în lumină aspecte neaşteptate, dar hotărâtoare.

Nu căuta însă niciodată să-şi impună o părere, numai pentrucă era a lui. Era gata să şi-o schimbe atâta vreme cât nu o transformase încă într'o hotărâre. Dar când lua o hotărâre, când pornea o acţiune, o ducea cu dârzenie până la capăt. Se ferea însă de poziţii doctrinale, în gol.

E ştiut că a refuzat totdeauna să lege viitorul Mişcării Legionare de un program politic precis. O amintire poate lumina mai bine, cred, poziţia lui Codreanu în această privinţă.

DIN ALTA PLAMADA

LIU CODREANU

de Grigore MANOILESCU

Imi spunea odată vorbind despre corporatism: «Mihail Manoilescu ar vrea să adopt corporatismul ca un punct de program al Legiunii. S'ar putea să aibă dreptate, s'ar putea să ajungem odată acolo. Dar nu știu încă dacă e și va fi multă vreme cea mai bună politică pentru țara noastră.

»Legiunea e în devenire. Eu am pus niște ouă la clocit. Au început să iasă pui, dar deocamdată sunt toți cu puf galben. Vor fi albi? Vor fi negri? Vor fi pestriți? Nu pot să știu. Să așteptăm, să-i vedem cum arată atunci când le vor crește penele.»

● Tinuta lui Codreanu nu era însă de fapt pasivă niciodată. Din tinerii cari creșteau subt ochii lui, pe cari *îi* creștea, Codreanu a știut să scoată de multe ori oameni noi.

Prețuia caracterul mai mult decât inteligența, înțelepciunea mai mult decât știința. Dar era fericit când le întâlnea reunite într'un singur om și se străduia să le desvolte în fiecare.

«Omul nou» legionar a existat într'adevăr, dar în primul rând datorită reflectării personalității lui Codreanu în sufletele celor ce-l urmau.

După moartea lui însă, puțini au fost acei a căror nouă ființă sufletească era deajuns de bine întemeiată încât să nu se mai afle în primejdie. Mulți, chiar dintre cei mai apropiați de el, s'au reîntors la vechea lor structură sufletească, au rămas iarăși niște oameni oarecari, au încetat să mai fie «oameni noi» de îndată ce sursa lor de lumină, Codreanu, a încetat să lucreze asupra lor. Au fost buni sau răi, lași sau eroici, generoși sau meschini, așa cum fuseseră înainte, fără să rămână urmă uneori din personalitatea pe care le-o împrumutase Codreanu. Ba chiar unii, prin reacție, au fost mai răi, mai lași, mai mișei decât înainte.

Aceasta explică în mare parte nenorocirile Mișcării Legionare din ultimii douăzeci de ani. Unor fruntași, dintre acei cari nu existau decât în funcție de Codreanu, li s'au atribuit calități propii și li s'au cerut daruri de conducători și de oameni excepționali, daruri pe care nu le aveau, deși de obiceiu credeau că le au. Lipsiți de sprijinul lui Codreanu, mulți legionari s'au prăbușit. Dar și mai mulți au rămas în picioare.

Dar, cât a trăit, ce minunat descoperitor de calități sufletești ascunse a fost Codreanu!

Știa, ca nimeni altul, să pătrundă în cele mai ascunse adâncuri ale sufletului oamenilor. In inima și în mintea fiecăruia găsea comori de nimeni bănuite, le scotea la iveală și le făcea să domine personalitatea celui astfel înoit, făcându-l capabil de fapte de care nici nu s'ar fi visat a fi în stare.

In sufletul de războinic barbar al lui Nicolae Totu, a știut să descopere gingășia unui scriitor și abilitatea unui om politic.

In diplomatul salonard care fusese Alecu Cantacuzino, a deșteptat vitejia strămoșilor războinici și căldura camaraderiei cu toți românii.

In intelectualul rafinat și sceptic care era Mihail Polihroniade, a trezit fibra eroismului și l-a făcut să trăiască frumusețea primejdiei, deși n'o iubea.

In medicul și juristul ardelean Dr. Ion Banea a scos la iveală o energie politică și un spirit de organizare pe care nimeni nu le-ar fi bănuit.

In magistratul bucureștean blazat Alexandru Tell, a descoperit gânditorul politic ce se pregătea să reprezinte cu cinste a treia generație de oameni de stat.

Se pot da mii de asemenea exemple.

Ciudat e faptul că acțiunea lui pare a fi fost mai durabilă, după moarte, în oamenii pe cari i-a văzut mai puțin, sau chiar în legionarii pe cari nu i-a văzut niciodată, decât în colaboratorii lui direcți. Poate pentrucă pe cei mulți i-a educat, dăruindu-le astfel o parte din personalitatea lui, pe când pe cei din jur i-a dominat și i-a condus, împrumutându-le doar o parte din calitățile lui.

Ascendentul lui era atât de puternic încât strivea pe colaboratorii imediați, dacă nu aveau un caracter deajuns de precis și de tare, așa cum îl aveau cei mai buni: Moța, Corneliu Georgescu, Belgea...

Codreanu avea de altfel puterea să facă să conlucreze —și cu folos!— oamenii cei mai deosebiți între ei. Sub conducerea lui el adunase, dându-le un rost și o țintă comună, oameni cari păreau făcuți să lupte pe direcții divergente, dacă nu chiar în câmpuri adverse.

● Metodele de educație ale lui Codreanu și controlul rezultatelor lor erau deasemeni altele decât cele obișnuite.

Iată o amintire caracteristică din acest domeniu:

In 1937 Mihail Polihroniade era șeful organizației legionare din București și redactorul-șef al «Bunei Vestiri». Intr'o zi vine foarte amărât să-mi spună că i-a comunicat Codreanu că l-a suspendat din funcția de șef al Capitalei și că nici la ziar nu mai are voie să lucreze. Va pleca imediat la Predeal, așteptând acolo noi ordine. Pedeapsa urma să rămână secretă, având voie să o comunice numai la două persoane: mie, ca să pot lua măsurile necesare la ziar și celui ce urma să-i țină locul și eventual să-i urmeze la conducerea Capitalei, mi se pare Constant.

Nu i se comunicase motivul pedepsei și, oricât ne străduiam amândoi, nu-l puteam găsi. Polihroniade nu s'a plâns, n'a protestat, n'a invocat nevinovăția lui, ci a executat ordinul.

Peste o săptămână Codreanu îl chema la București.

—Știi de ce te-am pedepsit?

—Nu.

—Nici eu, pentrucă nici n'a fost o pedeapsă ci numai o încercare. Am vrut să văd cum reacționezi la o nedreptate, atunci când ea vine de la șeful Legiunii. Te felicit pentru comportare. Tot numai cei doi au voie să fie informați și de asta.

● Rămânând veșnic același, Codreanu știa totuși să fie muncitor cu muncitorii, plugar cu țăranii, domn cu domnii, principe cu principii.

Era deosebit de bun, de înțelegător în fond, dar asta nu-l împiedeca să fie aspru cu cei greșiți, furtună față de răi și ticăloși. Și-a arătat de multe ori în vorbe și în scris scârba față de mișelie și mișei. Dar mai ales îl urmărea problema trădării și a trădătorilor. Spunea odată că dacă ar veni în România un regim care să împlinească toate năzuințele lui naționale, politice sociale... îi rămâne totuși o misiune pe care numai el și Legiunea o poate împlini cum trebuie: pedepsirea trădătorilor și a politicienilor vânzători de neam. Presimțea parcă vremurile pe care le-am trăit și le trăim!

Știa să prindă înaintea altora, cari puteau părea mai cunoscători și mai pregătiți, consecințele îndepărtate ale unui act politic. Iată un exemplu:

In noaptea alegerilor din Decembrie 1937, organizasem un serviciu de transmitere și de organizare a rezultatelor, care a permis Legiunii să aibă totalurile pe țară cam cu o oră înaintea Ministerului de Interne. Pe măsură ce erau cunoscute, rezultatele se proiectau în curtea sediului legionar.

Când în cursul nopții totalurile au arătat limpede că guvernul Tătărăscu nu va atinge cele 40 % din voturi necesare pentru dobândirea primei majoritare și deci urmează să-și dea demisia, toți eram fericiți de această izbândă legionară. Dar când i-am prezentat cifrele, Codreanu s'a încruntat și i-au apărut pe frunte cutele adânci care erau la el semn de mare supărare. Succesul era prea mare, reacțiunea Regelui Carol risca să fie extremă, așa cum a și fost. In locul unei guvernări slabe, cu un parlament în care ar fi dominat legionarii, venea imediat lupta pe viață și pe moarte.

A dat ordin să nu fie publicate aceste cifre și s'a arătat gata să lase să-i fie furate de guvern o sută de mii de voturi, sau câte avea nevoie pentru a se salva. Era însă prea târziu. In April s'a văzut limpede câtă dreptate avusese Codreanu să nu se bucure de rezultatul prea bun al alegerilor. Se spulberase decorul provizoriu al guvernului Goga și prigoana cea mare începuse.

● Unul din cele mai curioase aspecte ale personalității lui Codreanu era extraordinara lui putere de pătrundere în miezul unor probleme care poate nu-l preocupaseră până atunci. El nu citise mult, nu avea o cultură de om de bibliotecă, dar știa enorm de mult și înțelegea repede și bine, ce i se spunea. Avea și darul să folosească în așa fel știința altora încât o îmbogățea parcă.

Imi aduc aminte de o discuție asupra visului unei noi capitale o Românie în care întrebările pe care le punea tehnicienilor luminau problema cum nu știuseră ei să o facă.

Niciodată însă nu mi-am dat mai bine seama de știința înnăscută a lui Codreanu, ca într'o întâlnire a lui cu Sextil Pușcariu și cu Lucian Blaga în casa mea.

Au stat să discute o după-amiază întreagă cele mai gingașe probleme ale ființei, culturei și spiritualității românești.

Cu cât înainta discuția nivelul se ridica, nuanțele erau tot subtile, argumentele tot mai ascuțite. De la o vreme eu n'am mai îndrăznit să mă amestec. Curând a tăcut și Pușcariu. Codreanu și cu Blaga se urcau tot mai sus cu fiecare frază, cu fiecare întrebare, pe o spirală de gândire ce părea de fiecare dată că a atins culmea. Dar ei nu se opreau.

Ca să-i urmărești, ți se cerea o încordare totală, deși gândirea amândurora era de o claritate cu care nu eram deprins la Blaga și de o precizie în formulare rară la amândoi. De fapt nici nu mai era o discuție, ci o întregire reciprocă, sprijininduse parcă unul pe celălalt ca să urce tot mai sus. Doar în muzică am mai întâlnit această neîncetată depășire a ceea ce pare că nu mai poate fi depășit.

Și Pușcariu și Blaga socoteau această după amiază ca una din cele mai frumoase din viața lor. Pușcariu, metodic, a redactat amănunțit cuprinsul convorbirilor în notele lui zilnice, azi desigur pierdute. Blaga, deși îl mai întâlnise pe Codreanu, părea că atunci l-a descoperit.

● In cursul acestei convorbiri a formulat Codreanu, mai clar poate decât totdeauna concepția lui mare parte întreaga lui ținută sufletească și mai ales caracterul creștinismului lui.

Codreanu era un om profund religios. Nu numai în adâncul sufletului, dar și în viața de toate zilele. Ducea o viață de o extremă sobrietate și de o nediscutată moralitate. Cred că n'a lăsat să treacă niciodată o zi fără să facă lungi rugăciuni. Păzea cu severitate posturile. Multă vreme a postit negru în fiecare Vineri. Avea un mare respect pentru preoți, chiar atunci când prin purtarea lor ca oameni nu-l meritau. Orice hotărâre importantă o cernea printr'un triplu criteriu: folosește Legiunii? e spre binele Neamului? e plăcută lui Dumnezeu?

Sinceritatea și puterea credinței lui sunt mai presus de orice îndoială. «Insemnările dela Jilava» sunt un imn creștin. Cum se împacă aceasta cu unele din faptele sale?

Cheia înțelegerei ținutei interioare și a acțiunilor lui Codreanu —care sunt sau par a fi, în unele momente culminante, în dezacord cu poruncile creștine— ne-o dă concepția lui despre neamuri și rostul lor. Pentru el neamul nu e un conglomerat de indivizi, ci o creație a lui Dumnezeu, cu viață proprie, cu rostul lui pe lume așezat de Dumnezeu, cu sufletul lui propriu, de care însă *noi* suntem răspunzători.

Țelul final al neamului nu este viața, ci învierea în numele lui Hristos. Creația, cultura, lupta, nu-s decât mijloace de a apropia neamul de această înviere. «Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toți morții și cu toți regii și împărații lor, având fiecare neam locul său înaintea tronului lui Dumnezeu» scria în «Pentru Legionari». Această judecată de apoi a neamurilor impune fiecărei națiuni să-și verifice fiecare acțiune prin criteriile creștine.

Scopul final al vieții lui Codreanu nu era mântuirea lui proprie, ci mântuirea neamului lui. «Doamne! Ne luăm asupra noastră toate păcatele neamului acestuia. Primește-ne suferința de acum. Fă ca din această suferință să rodească o zi mai bună pentru el» scria din închisoarea Văcărești în 1923. «Sunt gata să fierb zece mii de ani într'un cazan cu smoală, ca să ajut neamului românesc să facă un pas pe calea mântuirei lui», spunea lui Blaga în 1937.

Creștinul acesta înfocat, sever cu el însuși până la ascetism, era gata să-și jertfească nu numai trupul, dar să-și pună în primejdie însuși mântuirea sufletului, luptând pentru învierea neamului său. Așa se explică faptul că în sufletul lui și a urmașilor lui s'a putut împăca uneori călcarea poruncii a cincea cu cea mai adâncă religiozitate. Ca în sufletul unor soldați aleși, în războiu.

Cine are o credință trebuie să fie gata să-i jertfească tot ce are mai scump. Viața și mai mult decât viața viitoare.

● Stiu foarte bine aceasta românii cari de cinsprezece ani luptă și mor în toate colțurile țării.

Când în colibele din munți, în care zăpada pătrunde prin încheieturi, se strecoară și desnădejdea, când luptătorii, nu mai știu dacă suferința lor are un rost, dacă jertfa lor nu-i pierdută fără folos, aud uneori un glas care le dă noi puteri:

—«Din petrecerile și din traiul tihnit al fiilor săi, un neam n'a câștigat niciodată nimic. Din suferință totdeauna a ieșit ceva bun pentru el.»

Atunci înțeleg că jertfa lor nu-i fără folos, că pot și ei spune senin dușmanilor:

—«Nu-mi pasă dacă voiu vedea sau nu ziua biruinții, dar sunt sigur că jertfa mea va aduce prăbușirea voastră.»

Coliba se umple de lumină, fumul îndoielii se risipește, sufletele se limpezesc. Acei cari luptă nu se mai simt singuri:

—«Căpitanul e cu noi!»

Mormantul Capitanului

de Radu GYR

«De-aci'nainte, Vremea se măsoară
cu trudnicele tale oseminte,
şi Veacul care curge peste ţară
începe din cenuşa ta fierbinte.

Mergi printre noi cu sfânta-ţi moarte vie,
ne tămâiezi cu marea ta tăcere...
Mormântul tău e numai Inviere,
prin tine luminăm de Veşnicie.

Prin tine bem, setoşi, din Mântuire
Prin tine doar, ne-am curăţit de sgură...
Isvor ne eşti şi cină şi zidire
Şi patrafir şi cuminecătură...

Eşti azima pe care'n plâns o cere
inima noastră pururea flămânda.
Eşti drumul nostru către zări de miere,
eşti perna pentru tâmpla fumegândă.

Eşti ruga Ţării pentru biruinţă,
mistria noastră'n aur ferecată,
dalta de foc înfiptă în credinţă...
Mormântul tău e viaţa noastră toată.

Venim lângă ţărâna ta iubiţă,
şi umbra ta, prin smirnă şi balade,
ne-atinge cu plutirea ei sfinţită
şi ne preschimbă'n torţe şi în spade.

Cu duhul tău —mireasmă de grădină—
ne miruim sub zâmbet de icoane.
Culegem din mormântul tău lumină
şi ne spălăm obrajii de prigoane.

Luăm un pumn de lut din groapa sfântă
şi-l punem pe vechi răni de închisoare;
şi rănile din noi tresar si cântă,
se fac medalii şi zâmbesc în soare...

Dar de-or veni, cândva, cu paşi uşarnici,
la groapa ta, mişeii şi viclenii,
şi se vor bate'n piept cu pumni fătarnici,
slăvind lumina sfintelor vedenii.

Mormântul tău, germând, să se ridice
şi duhul tău, ţâşnind din Veşnicie,
într'un năprasnic fulger să despice
pângăritoarea lor nemernicie!»

LA 13 Ianuarie 1937, la ceasurile cinci fără un sfert după amiază, la Majadahonda, pe o buză de deal pleşuvă şi tristă de pe care se întrevede în zare Madridul, au căzut sfârtecaţi de acelaşi obuz doi români: Ionel Moţa şi Vasile Marin.

Doi soldaţi din milionul de morţi ai războiului civil spaniol. Doi voluntari străini, din miile care au luptat cu îndârjire şi au căzut luptând alături de Spania naţională. Doi din acele mii de a căror nume azi nimeni nu-şi mai aduce aminte.

De ce atunci oare, în loc să le ingroape trupurile pe loc într'un colţ de cimitir, armata şi guvernul spaniol au înlesnit trimiterea lor în România?

De ce, în vălmăşagul unui război crâncen în care moartea era un fapt înfiorător de banal, armata spaniolă şi mişcările naţionaliste dau celor doi soldaţi căzuţi, onoruri vrednice de generali?

La Toledo, în clipa plecării spre ţară, o companie de onoare cu muzica în frunte defilează prin faţa celor două sicrie. Vorbeşte guvernatorul provinciei.

In ruinele oraşului Irun, în clipa când trupurile lui Moţa şi Marin părăseau pământul spaniol care le supsese sângele, din nou paradă militară şi defilare a mişcărilor naţionaliste. Vorbeşte guvernatorul militar al regiunei.

De ce, la trecerea pe pământul ei, a celor doi români căzuţi în Spania, Germania, care pierdea zilnic zeci de luptători în războiul spaniol, le-a dat onoruri militare care depăşiau cu mult pe cele cu care-şi cinstea pe ai săi.

La frontieră, companie de onoare cu drapel. Ofiţerul german care o comanda, dă raportul generalului Cantacuzino ca unui superior direct. La Berlin, dau onorul trei batalioane: unul din garda personală a Sefului Statului, unul din aviaţie şi unul din infanterie. Sunt de faţă mulţime de personalităţi germane şi ambasadorii Italiei şi Spaniei. Hitler, Goering şi zeci de organizaţii depun coroane.

* * *

Pe de altă parte în ţara lor, in România, Mota şi Marin nu erau cei dintâi legionari care îşi dădeau viaţa pentru un ideal. Mulţi camarazi de-ai lor căzuseră înainte de 13 Ianuarie 1937; mii alţii i-au urmat şi îi urmează încă de la Niţă Constantin şi până la Puiu Traian şirul lor e neîntrerupt.

De ce oare poporul român s'a cutremurat ca niciodată le vestea morţii celor doi?

De ce trenul care-i aducea la Bucureşti a fost nevoit să se mişte în pasul carului cu boi, oprindu-se la fiecare gară, pentruca mii şi mii de oameni să se poată închina în faţa celor două sicrie?

La Cluj, în prezenţa unei mulţimi imense şi a întregei Universităţi, cei doi episcopi —ortodox şi unit, Colan şi Hossu— s'au rugat alături, în piaţa din faţa gării, pentru odihna sufletelor adormitilor robi ai lui Dumnezeu Ion şi Vasile. De la ciobanii Haţegului şi până la înţelepţii neamului, s'ar putea spune că nimeni n'a lipsit în lungul drumului de biruinţă a lui Moţa şi Marin deacurmezişul Ţarii! Cinci zile a întârziat trenul dela graniţă până la Bucureşti.

Tot Bucureştiul s'a perindat pe rând în faţa catafalcului dela biserica Sfântu Ilie Gorgani, venind să-şi plece frunţile chiar şi acei cari fuseseră duşmani Legiunii până ieri şi din care mulţi erau meniţi să-i fie mâine iarăşi duşmani.

<footer>6 —</footer>

DE CE?

de Grigore MANOILESCU

De ce în ziua înmormântării şase mitropoliţi şi episcopi şi mai bine de o mie de preoţi, veniţi din toate colţurile ţării au mers în fruntea cortegiului de peste a sută de mii de oameni? Afară de aceştia, un observator spaniol evaluează la jumătate de milion numărul acelora înşiraţi în lungul drumului!

Şi să nu uităm că toate acestea se petreceau sub un rege şi un guvern încleştat în luptă crâncenă cu Legiunea. Dar, în ceasul acela mare, până şi regele Carol cel plin de păcate şi-a muiat inima, încercând chiar o împăcare cu Legiunea. Nimeni n'a îndrăznit să tulbure cu măsuri poliţineşti reculgerea Ţarii. Dece?

* * *

Dacă pentru cele petrecute în ceasul morţii celor doi se pot găsi astăzi unele explicaţii, cel puţin parţiale, e mult mai greu de răspuns la un alt lung şir de întrebări, legate de continuitatea amintirei lor, de realitatea prezenţei lor neîntrerupte, aşi îndrăzni să spun de acţiunea lor după moarte.

De ce grupul cel mai dârz de luptători ai Legiunii, «Corpul Moţa Marin» —din care aproape nu mai sunt azi supravieţuitori!— şi-a luat numele dela ei?

De ce astazi, la un sfert de veac de la moarte — lung sfert de veac plin de sguditoare întâmplări în lumea întrega şi mai ales pentru neamul românesc Moţa şi Marin răspund tot mai puternic: «Prezent!»?

Cum de n'au fost daţi uitării?

Cum de se poate vorbi astăzi cu atâta temei de «spiritul de la Majadahonda» încât, pentru cultivarea lui s'a putut întemeia o asociaţie hispano-română: «Los Amigos de Majadahonda»?

Ce tainic înţeles, ce simbol de viaţă dătător cuprinde moartea lui Moţa şi Marin, ca să explice toate acestea?

De ce? Pentru ce? Cum?

* * *

Nu vom putea afla răspuns mulţumitor la toate aceste întrebări numai analizand situaţia politică şi spirituală a României şi a Europei în 1937. Şi mai puţin vom putea răspunde ultimei serii de întrebări, cercetând starea de spirit a Europei de azi. Explicaţia principală trebue căutată dincolo de cadrul rece al faptelor şi împrejurărilor istorice, întru cele de sus.

Deşi a fost poate cel mai de preţ exemplar al primei generaţii ajunsă la maturitate în România Mare, deşi a fost un luptător avântat cu condeiul şi cu arma în cadrul ei, Ionel Moţa n'a aparţinut numai acestei generaţii n'a aparţinut numai României. Cu toate gândurile, cu tot sufletul, prin toată viaţă lui, confirmată deplin prin moarte, Moţa a aparţinut întregii Europe naţionaliste dintre cele două războaie. Mai mult decât atât, depăşind generaţia lui, depăşind graniţele ţării lui şi depăşind timpul în care trăia, Moţa a fost un premergător al vremurilor ce aveau să vină, aproape un profet al prefacerilor cari abia acum încep a lua fiinţă în lumea întreagă.

Moartea lui în trup nu a avut desigur mai mare importanţă decât acea a altor mii şi mii de tineri, morţi cu sufletul avântat spre un ideal, oricare va fi fost el, în ultima jumătate de veac. Dar ea a avut norocul să capete din cel dintâi ceas strălucire de simbol. An cu an înţelesul ei creşte, apropiindu-se tot mai mult de puterea unui mit.

Naşterea simbolurilor şi a mitului nu ţine seama de ghiaţa gândirei cartesiene. Ea e supusă altor legi şi altele sunt drumurile creşterei ei. Necontrolabila apariţie şi desvoltare a simbolurilor face ca Franţa să-şi aducă azi aminte de Charles Peguy mai mult decât de oricare din soldaţii cazuţi în cel dintâi război mondial. Necontestabilul caracter de simbol al vieţii şi morţii lui José Antonio Primo de Rivera, face ca el să fie cinstit astăzi mai presus decât oricare altul din sutele de mii de morţi «pentru Dumnezeu şi pentru Spania».

Şi unul şi altul au fost premergători. Şi unul şi altul au adus o solie necunoscută vremii lor. Şi unul şi altul au fost *altfel* decât contemporanii lor.

Altfel au fost şi cei doi căzuţi la Majadahonda.

«Noi am fost oameni. Ei au fost mai presus de om», scrie camaradul lor de luptă Neculai Totu, povestind drumul spre Majadahonda.

«In tot cursul acestui drum, care avea să fie al calvarului, nu ştiu de ce, mai mult ca niciodată, privirile mele îl căutau pe Moţa, îl sorbeam.

Se transfigurase. Părea mai înalt şi o linişte sufletească mai presus de fire i se zugrăvise pe faţă. Aşa trebue să fi fost şi aureola sfinţilor. Nu mai avea nimic din înfăţişarea soldatului viteaz şi aprig de până atunci, ci figura luase acum o înfăţişare de o bunătate îngerească. Mergea astfel purificat, ca un copil nevinovat şi blând, spre marea jertfă, conştient de sacrificiul pentru Credinţă şi Patrie. Părul lui cârlionţat şi mătăsos, faţa lui fină şi blândă îi da o întruchipare de sfânt.»

In ceasul morţii unui sfânt, mulţinea află pe nevăzute şi tainice căi marea veste. Instinctul întâmplărilor celor mai presus de fire o face să simtă sfinţenia şi s'o cinstească, cu mult înainte ca Biserica să-şi fi spus cuvântul.

Tot astfel, în ceasul morţii lui Moţa şi Marin, mulţi din cei din jur au simţit că ceva mare se petrecuse. «Sufletele lui Moţa şi Marin plutesc printre noi. Ei imi şoptesc să nu dau acestei înmormântări un caracter de jale, ci unul de sărbătoare..., spune generalul Cantacuzino în cuvântarea de la Toledo.

Nu jalea morţii stăpânea clipa jertfei de la Majadahonda, ci măreţia unei naşteri. Naşterea unui simbol, a unui mit care nici astăzi —când în Bolivia sau in Katanga luptători naţionalişti invoacă pe Moţa şi Marin n'a ajuns încă să dea măsura puterilor lui.

* * *

Utmează pag. 11

<footer>— 7</footer>

de jertfă e linie de culme în Mişcarea Legionară deoarece doctrina ei, acceptarea ei, este înainte de toate ACT DE CREDINTA.

A crede în importanţa actului de sacrificiu, a-i fi fidel până la dăruirea de sine, însemnează a depăşi linia conformismului dominant, însemnează a se depăşi pe sine însuşi. Cine nu poate crede în măreţia acestei forme de a trece dincolo de pragul convenţional şi împământenit, nu va fi capabil să înţeleagă sensul uman şi naţional al transformării în adâncime ce i se cere.

Nu-i vorbă în vânt zicala «*credinţa răstoarnă munţii!*»

Credinţa în adevărurile ascunse ale doctrinei legionare duce la acest spirit de jerftă capabil să răstoarne munţii de defecte şi stăbiciuni ce zac în noi, să frângă temeri, neîncrederi şi laşităţi, ce apasă greu în balanţa existenţei umane. Cine a înţeles finalitatea spiritului de jertfă în educaţia şi înalţarea omului a înţeles *geniul* Mişcării Legionare. Geniu care trece dincolo de simpla învăţătură morală sau civică, pentru a atinge substratul spiritual.

In Legiune, individul nu este împins cu dea sila să sacrifice sau să se sacrifice. N ar avea niciun sens o asemenea tendinţa. Restrângerea sau sufocarea libertăţii interioare de înţelegere şi decizie ar duce la dezintegrarea întregului concept.

E adevărat, când se vorbeşte în termeni comuni de «*sacrificiu*», oricine e tentat să creadă că este vorba de «*sacrificiul vieţii*». EROARE FUNDAMENTALA în ceace priveşte conţinutul concepţiei legionare! Sacrificiul suprem nu este decât *o posibilitate de împlinire*, pe care legionarul o acceptă ca o *consecinţă a propriei împliniri*.

Acceptarea acestui act este o înrâurire a întregei sale credinţe în concepţia legionară. Deci, «*sacrificiul suprem*» nu-i decât ultima formă —şi cea mai înălţătoare— aceea care încoronează un întreg proces interior de formaţie spirituală.

Faust BRADESCU

MAJADAHONDA

13 IANUARIE 1984

FUERZA NUEVA

DIOS PATRIA JUSTICIA

N.º 858 Del 21 de enero al 4 de febrero de 1984 Precio: 200 pesetas

HOMENAJE

Pilar GONZALEZ DE LA PEÑA

Majadahonda: En el 47 aniversario de Mota y Marín

«Semilla y fuego de nuestra causa»

Blas PIÑAR

EL pasado 13 de enero, como cada año, se conmemoró en Majadahonda la muerte de los rumanos Ion Mota y Vasile Marín en 1937 en defensa de la fe cristiana durante la Cruzada española. El acto, que contó con la presencia de Blas Piñar, la viuda de Marín y numerosos rumanos residentes en España y venidos de numerosas partes del mundo, fue sencillo y emotivo. El oficio se hizo en rumano y en español, tras lo cual un miembro de la comunidad rumana en España dijo unas palabras en memoria de los dos rumanos caídos: **«No eran mercenarios, sino cristianos que lucharon para evitar que el mundo cayera en manos marxistas. Cayeron en España, porque España es tierra de santos y de mártires y aquí fue donde se ametralló el rostro de Cristo».** Más adelante dijo que la cruz del monumento de Mota y Marín simboliza la amistad rumano-española.

En otro momento manifestó: **«Este acto no es de rencor, sino de amor y de gratitud hacia nuestros amigos por habernos enseñado el camino de la fe cristiana».**

El representante rumano terminó diciendo: **«Mota y Marín: Os afirmamos nuestra fe en la victoria final del bien. Vuestro sacrificio no ha sido inútil y seguiremos vuestro ejemplo para conseguir la unidad en la fe cristiana».**

A continuación, Blas Piñar, requerido por la comunidad rumana para que dijese unas palabras, habló así: **«Pertenezco al grupo que cada año llega a este lugar, donde entregaron sus vidas por los grandes valores de la civilización cristiana Mota y Marín, para encomendarles y recordarles.**

Para recordarles; porque así como los hombres de ayer y los de hoy guardan la semilla, no para conservarla, sino para esparcirla en la sembradura esperando confiadamente en la cosecha; y así como en otras épocas se guardaba el fuego, no para admirar la llama, sino para transmitirlo y comunicarlo, de igual modo, Mota y Marín, y cuanto ellos simbolizan y representan, son en este santuario del heroísmo la semilla y el fuego de nuestra Causa. Y venimos cada año a buscar la semilla para hundirla en el surco y el fuego para enardecer las almas».

Tras este ofrecimiento se cantaron el himno de la Guardia de Hierro rumana, a la que pertenecían los dos legionarios, y el «Cara al Sol». Al principio se habían depositado unas coronas de flores. Aparte de la Comunidad Hispano-Rumana «Majadahonda», y de rumanos llegados del exilio y amigos españoles que estuvieron presentes a título personal, no hubo otra representación española que la del CESPE (Centro de Estudios Sociales, Políticos y Económicos), presidida por Blas Piñar, con miembros directivos y socios de dicho grupo. ■

El capellán del CESPE, don Elías Alonso, reza un responso ante la cruz. A la derecha –segunda por la izquierda– la viuda de uno de los caídos, Vasile Marín.

CU aleasă participare spaniolă şi românească, Asociaţia Amigos de Majadahonda a comemorat în acest an 1984, cei 47 de ani scurşi dela sacrificiul voluntar al lui Ion Moţa şi Vasile Marin în apărarea Europei creştine si a Spaniei, la 13 Ianuarie 1937 pe frontul naţional, la Majadahonda Madrid.

Rugăciunile morţilor au fost rostite în spaniolă şi româneşte de capelanul Asociaţiei Forţa Nouă ajutat de Dl. Ion Bozoşan.

Domul Traian Popescu a explicat în câteva cuvinte sensul comemorarii an de an a morţii eroice a celor doi luptători români şi semnificaţia jertfei lor pentru România şi Europa de mâine.

Din partea spaniolilor prezenţi, Dl Blas Piñar, a spus:

> «Aparţin grupului care în fiecare an vine în acest loc unde şi-au dat viaţa Moţa şi Marin apărând comorile spirituale ale civilizaţiei creştine; pentru ai da de exemplu şi ai reaminti.»
>
> «Pentru ai reaminti, pentrucă aşa cum oamenii de eri si cei de astăzi păstrează sămânţa, nu pentru a o conserva, ci pentru a o împrăştia pe semănătură, aşteptând cu încredere recolta; şi aşa cum în altă epocă se păstra focul nestins, nu pentru a-i admira flacăra, ci pentru a o transmite şi împărtăsi; în aceleaş chip Moţa şi Marin şi tot ceace simbolizează şi reprezintă ei, sunt în acest sanctuar al eroismului sămânţa şi focul sacru al Cauzei noastre.
>
> «Deaceia venim în fiecare an s'o căutăm şi s'o plantăm în brazda ogorului şi să încălzim sufletele noastre la focul sacru al jertfei lor.»

S'au intonat imnurile român şi spaniol de rigoare, ceremonia luând sfârşit la orele 2 p. m. In Madrid a urmat după acea o masă camaraderească cu delegaţii veniţi din streinătate şi cu invitaţii spanioli.

Coresp.

Doamnelor, Domnilor, Camarazi

In toţi anii ne reunim în această zi-aici în Majadahonda —pentru a omagia doi români ION MOTA şi VASILE MARIN— care şi-au sacrificat voluntar viaţa în acest loc apărând pe Isus Christos şi creştinismul.

Erau doi tineri avocaţi, membrii ai Mişcării Legionare naţional socială românească a lui Corneliu Zelea Codreanu —CAPITANUL— şi toţi personalităţi de frunte ai tineretului românesc din acele vremuri credincios Arhanghelului Mihail.

Nu erau aventurieri, nici mercenari, ci creştini convinşi că trăirea şi predicarea virtuţilor creştine era singurul mijloc pentru a înlătura infiltraţiile ameninţătoare ale materialismului ateu moscovit, venit din stepele ruseşti, cu misiunea de a distruge civilizaţia creştină a continentului european şi a lumii.

Nu erau catolici, dar creştini ortodoxi veniţi în Spania, Ţară de Sfinţi şi de Martiri, pentrucă chipul lui Christos era mitraliat şi bisericile lui dărâmate.

In testamentul lăsat familiei lui, Ion Moţa scria:

> *«se trage cu mitraliera în chipul lui Chistos, se clatină fundamentul creştin al lumii! Dacă Crucea ar fi eliminată din Spania, deci şi din România, comunismul va triunfa. Am iubit pe Chistos şi mă duc fericit la moarte pentru El!»*

iar Vasile Marin adăuga în cel al lui:

> *«era o datorie de onoare care apăsa umerii generaţiei noastre; o fac cu aceaş dragoste cu care aş fi făcut-o pentru propria-mi Ţară».*

Constiinţa europeană, deşteptată de primul război mondial şi adâncimea sentimentelor creştine care îi animau, i-au făcut să nu ezite nicio o clipă a veni să apere chipul Mântuitorului pângărit de partizanii secerei şi ciocanului.

Aici, unde vedeţi această modestă cruce de granit ridicată de camarazii lor, semn de adorare şi recunoştiinţă creştină Dumnezeului Atotputernic, au căzut îmbrăţişaţi cu mii de spanioli, dându-şi surâzători viaţa pentru apărarea ei.

Prezenţa noastră, an de an, aici la picioarele acestei cruci care simbolizeaza şi frăţietatea creştină dintre Spania şi România, nu este un act provocător, protestatar sau războinic, dimpotrivă e o manifestare de dragoste creştină închinată memoriei atâtor tineri spanioli şi europeni cari cu trupurile lor au stăvilit acţiunea nimicitoare a anticristului.

E prinosul recunoscător adus sacrificiului lor voluntar.

Prin acest sacrificiu ei ne-au arătat drumul de urmat pentru a realiza prin creştinism şi cu bătaia în acelaş ritm a inimilor noastre ale tuturora, unitatea binefăcătoare a bătrânului continent european.

Moţa şi Marin, în acest cel de al 47-lea aniversariu al iertfei vostre eroice, va afirmăm odată mai mult, că toate acţiunile defetiste provocate de confuzia politicii mondiale astăzi, nu afectează cu nimic convingerea noastră absolută în victoria finală a Binelui contra Răului; că sacrificiul vostru nu a fost inutil, că noi vă vom urma exemplul fără şovăire până la obţinerea unităţii spirituale creştină a tuturor oamenilor de bunăvoinţă, aşa cum ne-a indicat Părintele Ceresc în mesagiul Lui din Bethleem, acum aproape două mii de ani.

Dumnezeu să ne ajute a-I împlini voia.

Moţa şi Marin, spanioli şi europeni căzuţi,

PREZENT!

DE CE....

Nu numai oamenii Moţa şi Marin sunt cei ce se cuvine să fie pomeniţi şi cinstiţi, ci mai ales starea de spirit pe care a dovedit-o jertfa lor conştientă şi dorită, pentru un ideal naţional şi creştin. «Ei au ieşit în calea morţii...», spune Alecu Cantacuzino, tovarăşul lor de luptă.

Erau tineri, deştepţi, frumoşi, culţi, soţi fericiti. Un viitor strălucit le stătea înainte. Gustaseră din beţia puterii şi popularităţii. N'ar fi avut a face decât un semn ca să li se deschidă larg calea onorurilor politice. Dar au ales calea onoarei. Calea morţii. Aduceau o solie şi ea trebuia pecetluită cu sânge.

In primul rând încrederea totală în nemărginita putere a jertfei. A jertfei conştiente şi dorite, împlinită cu voie bună, pentru un ideal generos. Oridecâteori s'au repetat faimoasele cuvinte ale lui Moţa, nu e niciodată prea mult: «Când vei spune cumpliţilor duşmani; Nu-mi pasă dacă mă veţi sdrobi şi nu-mi pasă dacă voiu vedea sau nu ziua biruinţii, dar sunt sigur că jertfa mea va aduce prăbuşirea voastră», şi când porneşti şi te menţii până la capăt cu această hotărâre senină, nu încape nici o îndoială că porţi în tine o forţa pe care nici o tehnică represivă nu o poate birui.

Spiritul de jertfă esenţialul!

«Avem cu toţii la dispoziţie cea mai formidabilă dinamită, cel mai irezistibil instrument de luptă, mai puternic decât tancurile şi mitralierele; *este propia noastră cenuşe.* Nici o putere din lume nu va putea evita prăbuşirea atunci când se menţine pe cenuşa unor luptători viteji, căzuţi pentru Dreptate şi Dumnezeu».

Idealul pentru care Moţa şi Marin au înţeles să se jertfească bucuros, a fost un ideal creştin şi naţionalist. Un ideal de înfrăţire creştină cuprinzând cel puţin pe toţi creştinii adevăraţi şi un ideal naţionalist eare preţuieşte tot atât de mult existenţa celorlalte naţiuni ea şi acea a propriului neam.

Idealul integrării spirituale a naţiunilor, depăşind fiinţa naţională a fiecăreia fără a o nega şi fără a o socoti o noţiune perimată. Dimpotrivă întărind calităţile ei, pentru ale aduce în dar partmoniului comun al întregii omeniri.

Mai mult şi mai presus de aceasta, ei mărturiseau duhul unităţii esenţiale —nu acel al unirei tehnice!— a tuturor adevăratilor creştini depăşind, fără a le nega, tradiţiile specifice a fiecărei Biserici cu caractere proprii. Dimpotrivă, întărind tot ce-i bun, curat şi adevărat în fiecare formă particulară a credinţei, spre a o aduce ca un dar de mare pret Bisericei lui Hristos, una, stântă, universală şi apostolică.

* * *

In teza lui de doctorat în drept din Franţa, ca şi în articole de revistă, Moţa s'a ridicat cu tărie împotriva falselor forme de integrare a naţiunilor, reprezentate pe atunci de «Societatea Naţiunilor», moartă fără glorie în ajunul celui de-aldoilea războiu mondial aşa cum astăzi moştenitorea ei este pe cale să moară cu ruşine în Katanga, în Guinea şi pretutindeni.

Orice încercare de integrare a naţiunilor făcută cu scopul ascuns de a duce la distrugerea, la destrămarea spiritului naţional, e dela început menită pieirii. Pentru Ionel Moţa, pentru Corneliu Codreanu —caşi pentru noi acei ce ne socotim credincioşi gândirii lor —naţiunile sunt creaţii ale lui Dumnezeu puse în slujba lumii întegri, întru slava lui.

O naţiune nu este mare în faţa lui Dumnezeu şi a Istoriei prin ceeace a fost sau este în stare să cucereasca din pământul şi din bunurile materiale ale altor naţiuni, ci prin ceeace e vrednică să ofere, să dăruiască celorlalte naţiuni în domeniul gândirei, al ştiinţei al artei şi mai ales în acel al credinţii.

Grecia antică nu a fost şi nu este încă şi astăzi mare în istoria lumii prin cuceriri teritoriale, ci prin gândirea filosofilor ei, prin creaţiile ei de artă şi prin spiritul legislatorilor ei, la care se adapă şi astăzi, după trei milenii, omenirea. Aşa cum lumina stelelor moarte —pe care le-a cântat Eminescu— ajunge la noi atunci când de mult li s'a stins izvorul, darurile făcute omenirii de Grecia antică au continuat să fecundeze civilizatia altor popoare, chiar şi atunci când de veacuri Atena era doar un biet sătuleţ de plugari.

* * *

Care e spiritul de care omenirea are nevoie astăzi? E «duhul marilor rupturi» de care vorbea Moţa. Gânditorii de astăzi trebuie să aibă curajul să afirme cu tărie că nimic temeinic nu se poate clădi împotriva naţiunilor, ci numai pornind dela ele; că nimic temeinic nu se poate construi pe materialism şi egoism, fie el şi egoism naţional sau rassial; că nimic temeinic nu se poate crea fără Dumnezeu şi cu atat mai puţin împotriva lui Dumnezeu. «De n'ar zidi Dumnezeu casa, zădarnic se străduiesc zidarii!», spune psalmistul.

Ne găsim astăzi în ajunul şi poate chiar în mijlocul unor atât de radicale prefaceri a structurii spirituale —şi politice!— a lumii, încât e probabil că toate frământările şi suferintele ultimilor cincizeci de ani vor apare peste alte cincizeci de ani ca neînsemnate întâmplări, normale şi necesare, ca durerile naşterii unei noi civilizaţii, a unor noi structuri spirituale, bazate pe întrecerea creatoare între naţiuni, pe dăruire şi nu pe răpire.

Nenumărate sunt astăzi tendinţele şi chiar încercările de integrare supranaţională în lume. Cele mai multe însă se îndreaptă, pe căi greşite, spre teluri mărunte. Uniunile europene, de şase, de zece sau de câte ţări vor fi fiind, au început —simbolic!— printr'un trust al cărbunelui şi oţelului şi continuă cu târguieli de oameni de afaceri. Sunt doar încercări de coalizare a egoismelor de întovărăşirea unor naţiuni pentru a lupta economic împotriva altora, de promovarea intereselor unor grupe financiare în luptă cu altele. Discursurile generoase, sforăitoare sunt numeroase, dar nimeni nu e căutşi de puţin dispus să renunte la o cât de mică parte din drepturile şi din bunurile sale, pentru a ajuta pe altul. Se vorbeşte mult de «Ajutorarea naţiunilor mai puţin desvoltate», dar când se trece la practică ne aflăm în faţa concurenţii politice şi economice dintre marile puteri, care caută să cumpere cu un blid de linte libertatea celor mici şi săraci. Nici urmă de «spìrit de sacrificiu»!

* * *

In lumea aceasta tulbure, stăpânită de materialism şi de egoism, în care doar ca «un omagiu pe care viciul îl aduce virtuţii» interesele cele mai nerusinate caută să îmbrace haina generozităţii, străbate totuşi o rază de lumină, se întrezăreşte o nădejde.

PARASUTAREA IN ROMANIA OCUPATA

DECEMBRIE 1944

II

de Filon VERCA

Am frământat așa pădurea, până pe înserate, ținând valea ca reper. Era să abandonăm totul și să ne pregătim de culcat, când, coborînd de vale, mai fluerăm odată. Nu mică ne-a fost mirarea, când, ecoului nostru îi răspunde un fluerat limpede.

Când colo, ce să vezi? Ion Chirilă și Carapantea cu sacii de merinde atârnați de gât și câte un ciomag în mâini, coboară pe urmele noastre.

—Stai că trag!

—Sfântu'vostru! Sbiară Ion și ne sare de gât, plângând aproape de bucurie.

—Unde-i aparatul?

—Îi pus bine, n-ai grijă.

—Da-i întreg?

—Intreg, sigur că-i întreg, numai că s'a scuturat oțâră, când am căzut după scaun.

—Rău? îl întreb nerăbdător.

—Am căzut între doi brazi și de frică să nu mă prindă cineva agățat, am tăiat funiile. Credeam că pământul e pe aproape.

—Si?

—Era sub mine, dar la vreo 12 metri mai jos. Nu știu cum am căzut, m'am trezit după o jumătate de oră, cu oasele «mecite».

—Te-ai lovit rău? Ti-ai rupt ceva?

—Acum merge mai bine. Aseară nu puteam să respir.

Aduc din nou vorba de aparat, pe ocolite. Mă ardea să știu urmarea.

—Si..., aparatul a rămas în brad? Crezi... că a mai rămas ceva din el?

—Eu n'am umblat la el, l-am pus bine, așa cum era.

—Mă poți duce la el? E departe?

—Colea în culme. In zece minute suntem acolo.

—Hai cu mine, de mai poți, să-l văd. Știi că fără el ne putem angaja ciobani la oi, tot cu atâta folos.

Ajungem într'un suflet și-l desgropăm. Il instalez, pui contactul și... merge strună... recepția. Desigur că și emisia merge dacă-i pun antena reglementară. Mi-a luat o piatră de pe inimă, acum vom mai vedea și de celelalte.

—Cei doi unde sunt? N'ați dat de ei?

—Nu, nu încă, da-i vom găsi, că-i mare pădurea!

—De vor umbla ca noi din Vest către Est, apoi să știi că de Crăciun vom fi toți împreună!

N'am greșit prea mult sorocul. I-am găsit, sau mai bine zis am auzit de ei trei luni mai târziu.

Ce se intamplase cu ei?

Tânărul Tismănaru a căzut pe turla bisericii din satul Bunila, în Hunedoara, cam la 200 km. de Teregova, și s-a prelins cu parașuta până jos. Ultimul a căzut pe un gard ce împrejmuia casa unui țăran care s'a speriat de moarte. Alarma a fost dată imediat, în tot satul, de câinii care lătrau a lup.

Au fost incercuiți de țărani, înarmați cu furci și topoare, sau cu tot ce au nimerit în grabă să-i lichideze.

—Stați oameni buni, noi suntem comuniști, trimiși aici cu treabă.

—Comuniști? Mama voastră! Aici e țara noastră, duceți-vă la Rușii, care v'au trimis!

—Măi oameni! Nu suntem comuniști, păcatele noastre, noi suntem legionari!

Fie că oamenii pe aici, în fundul pădurii n'au auzit de legionari, fie că nu-i credeau altceva, decât comuniști, un lucru era sigur: lumea se ațâța din ce mai tare să-i sfârtece.

Când au văzut că n'o scot la capăt, Tismănaru cu mandolina rusească întinsă în apărare, le strigă să se retragă, că-i împușcă.

Nu s'au lăsat convinși. In întuneric un băț poate fi luat armă de foc și arma un băț de alun. Se apropiau din ce în ce, să-i înțepe cu furcile, fără de cruțare.

O rafală scurtă deasupra capetelor și în câteva secunde n'au mai rămas decât furcile și topoarele.

Apoi au fugit, înainte ca țăranii să se trezească de-abinelea. Confruntarea a alarmat însă toată regiunea, iar noi, inocenți îi căutam peste tot!

După indicarea locului de cădere a lui Ion și ortacului lui, în vârful dealului, la vreo 500 metri de noi, direcția apare clară Nord-Sud. Deci, prima descoperire pentru conlucrare: pachete fără parașută, direcția contrară celei anunțate.

Poate au greșit, îmi ziceam eu, poate funiile s'au desprins în cădere... Dar piciorul în spatele meu, tot întamplarea?... Acum să mergem mai departe, să vedem unde suntem.

Seara se lasă peste pădure și un culcuș rămâne singura preocupare utilă. Ion și Carapantea și-au găsit bagajul, dar o parașută a rămas atârnată la vreo 20m. de pământ, într'o prăjină de fag. Era ca un steag ce fâlfâie, să atragă de departe privirile.

—Vom vedea mâine ce putem face, acum să mâncăm ceva.

—Ce mâncare aveți voi?

—Prea mult, nu!

Strângem tot ce avem și cu durere constatăm, că abia avem pentru trei zile, cu economie. Trebuie să ieșim cu orice preț la lumină, înainte de a termina alimentele. Până atunci, la lucru, Ion prinde în bețe o parașută mare, cât o foaie de circ, să ne facă o colibă. Așa, cel puțin vom fi la adăpost de tot ce cade de sus, ploaie, zăpadă. Cortul fiind înalt, ne permitem chiar să aprindem un foc mărunt, să ne încălzească toate încheeturile amorțite.

Apoi o cafea caldă, făcută din tuburi mici, ne-a dat fericirea. De-acum vom sfarâma și munții, gândeam eu. Eram toți roată, în jurul focului, ca la șezătoare.

—De n'aș fi eu, reia Ion voi muriți de foame și de frig!

—Te-ai grăbit să sari din copac, să ajungi la vreme, să ne scapi din nevoi ,il hărțuiesc eu oleacă.

—Bine că nu ți-ai tăiat funiile când erai pe sus, ne găseai mai repede, completează Nicu, sugubăt.

—Voiu vedea eu ce'ți face de acum încolo!

—Planton, schimbul întâiu, intervine «seful», ești mai îndemânatic, dar să nu ne scoli prea de dimineață, că azi a inserat devreme.

—Iți bați joc de omul bătrân?

—Când ai bătrâni nu prea ai nevoe de ei, nu știi ce face cu ei.

—Destulă vorbă că sting focul! Uiți că-s mai mare în grad! La para focului lucea sârma de caporal pe umărul stâng.

—De-aș fi terminat armata, apoi, ai fi văzut militărie!

—Terminat, neterminat, aici ce ai pe umăr contează! Acum la somn!

—Apoi, noapte bună! să nu uiți să pui ceasul să sune!

Mă lipesc de Nicu și el de Carapantea. Formăm un singur corp, înveliți în mantale. Lângă mine își face loc Ion, mai cald, mai voluminos și în curând liniștea nopții învelește toate grijile.

nem sfat pentruce avem de făcut mai întâiu. Ne am uscat hainele, ne-am desmorțit corpul, am câștigat ani din viață într'o singură noapte!

Zorii apar devreme, toți suntem în picioare și ținem sfat pentruce avem de făcut mai întiu. Ne lipsesc încă doi. Nu știam nimic despre ei.

După o gustare foarte sumară, facem socoteala bagajelor, asvârlite cu parașuta separată.

Ne lipseau câteva, printre care, bomba mare cu muniții. Ne împărțim pe sectoare să împânzim toată pădurea, în căutarea celor doi și a bombei.

Cel mai important era însă rendez-vous -ul de 9,30. Nu aș vrea sub nici un motiv să-l scap. Semn de viață celor rămași departe.

Alegem un loc pe culme, într-o mică livadă, între brazi. Ningea cu fulgi mari, împiedecând vizibilitatea la trei metri.

Doi de pază și unul ajutor. Instalez aparatul sub două mantale, antenele cățărate la o înălțime puțin reglementară. Concentrez toată știința la primul contact, adevărat acum. O jumătate de oră dau semnalul, ascult, îl bat din nou și iar ascult. Nimic! Condițiile de recepție foarte dificile, iar emisia nu mai fericită. Cu regret, renunț și-l împachetăm în sacul lui; special tapițat pentru șocuri. Cu accesoriile, cântârea 18 kg. nu prea greu de purtat.

Ii săpăm o mică groapă și-l ascundem pe un pat de frunze, înainte de a-l acoperi cu grijă. Lucrul odată terminat, ne împrăștiem fiecare într'o direcție, cu consemn de întalnire în patru ore în acelaș loc, cu veștile culese.

Busolele ne servesc de ghid, și fluerul, semn de recunoaștere. După timpul stabilit, ne regăsim din nou, fiecare cu prada lui.

Nici o urmă de cei doi, în schimb s'au găsit sacii de dormit, care în realitate erau șase halate de infirmieri, albe, pentru camuflajul în zăpadă. Foaia de cort, nici de leac. La fel nici urmă de muniții. Făcând bilanțul, constatăm că înafară de hainele de pe noi, mâncare petrei zile, o leacă de dinamită, n'avem nimic altceva.

Gustăm din nou câte cinci bucățele de pesmeți, o felie de suncă, lată cat o rondea de salam și completăm totul cu... apă de munte. Pe când mâncam, o rafală de armă răsună pe culme.

—Ce-ar putea fi?

—Cei doi, pierzându-și răbdarea; în loc de semne convenționale, s'or servi de pistolul mitralieră, spune Nicu.

—Cea mai mare prostie e de a alarma regiunea prin focuri de armă, ca să-ți anunți camarazii. Eu nu cred că ar face asta. Cred mai de grabă că li s'a întâmplat ceva grav. Ne-ar fi găsit de atunci, ei pe noi sau noi de ei!

Cădem toți pe gânduri. De trei zile de când ne invartim în cerc închis. Nu știm nimic din ce se intâmplă înafara noastră. Prezența noastră a fost poate semnalată, iar jandarmii nu vor rămâne cu brațele cruce.

—Eu zic să nu mai pierdem vremea! Ingropăm tot ceea ce nu putem duce, și să ieșim din zona de cădere.

Toți sunt de acord: In câteva clipe parașutele ce ne-au servit de cort dispar sub pământ cu frunze și crengi deasupra.

Alături îngropăm și hainele civile, ce fiecare le păstrase pentru orice nevoie. Rămânem toți militari, cum am căzut; camuflarea e mai bună.

Ni s'a tăiat pofta de mâncare, dar nu într'atâta să ne-o potolească.

Păstrăm cu noi bruma de bucate, aparatul și... Ion ca șef de sabotaj, în loc de merinde își umple sacul cu o cărămidă de 4 kg. de dinamită, o mină pentru cisterne, câteva capse cu întârziere, chibrite speciale. Vorba ceia, să nu-și auto-desființeze secția.

—Tu crezi că ai putea fugi cu atâtea după tine?

—Nu pot pleca cu mâinile goale... știi...

—Las'că vom veni pe urmă, după ce ne vom stabili undeva, și-ți vei lua tot ce-ți trebuie.

—Ce-i în mână nu-i minciună, de unde știu eu când vom mai putea veni pe aici! Insistă el.

—Cu asta, ca și gol!

—Nu ești gol, că-s grele. In adevăr, adunase vreo zece kg. de material în totul, pentru orice eventualitate.

Incărcat fiecare cu sacul lui, rămâne să alegem direcția de urmat. Ei, n'au multe de spus, eu i-am adus aici și eu trebuie să-i scot. Iau un punct de reper, cel mai înalt, de-acolo voiu putea mai bine recunoaște regiunea. Eram cam nedumerit. Cât am umblat nu am reușit să identific un singur loc cunoscut, care să-mi fie familiar, cu toate că am colindat în lung și-n lat regiunea, înainte de a pleca din țară.

S-au schimbat multe de atunci, îmi zic. Nu voiu mai recunoaște nici satul, nici casa copilăriei?! Și totuși n'au trecut decât trei ani de atunci, cei mai grei din viaă.

Dar, gata de mers, cu armele la îndemână, puțin camuflate, ne pregătim de drum.

Nicu ia harta, când voiu recunoaște ceva pe teren, să putem identifica locurile.

—De-o fi ceva, tragem, cât vom avea cu ce. Nimeni nu se salvează, când altul e la greu! Toți pentru unul, unul pentru toți!

—Așa-i confirmă fiecare, sau mai limpede, ne întărim din priviri, hotărârea.

Trecem valea prin mica poiană și ne pierdem în pădure, în direcția reperului ales. După un ceas de drum, niște tăetori de lemne ne încrucișează calea. N'am avut timp să ne ascundem toți, doi dintre noi au fost surprinși. Grăbim pasul. Primul contact cu lumea ne poate fi fatal. Pe înserate, ne oprim aproa-

(*sfârsitul în pag.* 1)

DE CE?

«In drum mi se desfac prăpăstii
Și'n negură se'mbracă zarea.
Eu în genunchi spre Tine caut:
Stăpâne Orânduie-mi cărarea!»

O intreagă lume începe azi aș aduce-aminte că Hristos este «calea, adevărul și viață». Că El e cărarea pe care o căuta Goga.

Ca întotdeauna în clipele hotărâtoare a ultimilor două mii de ani, la răscrucea de azi a vremurilor. Creștinismul a fost cel dintâi care a reușit să dea un înțeles spiritual, o direcție transcedentală tendințelor de integrare care frământă azi omenirea. Pe calea unirii creștinilor s'a străbătut un drum mai lung în vremea noastră și mai ales în cei din urmă tre ani, decât într'o mie.

Și în ce privește acest eveniment maxim al epocei. Ionel Moța a fost un precursor și poate fi un simbol. Fiu, nepot și strănepot de preoți ortodoxi, conducând un grup de luptători ortodoxi pe care-i întovărășia un preot ortodox, Moța a venit să lupte și să moară în Spania pentrucă «se trăgea cu mitraliera în chipul lui Hristos». Nici prin minte nu-i trecea să facă o deosebire între două țări pentrucă una era catolică și cealaltă ortodoxă.

pe de culme, pe marginea împădurită, pândind pe cineva trecând, să ne lămurească. De ce avansăm, locurile îmi par tot mai necunoscute. Intr'un vârf de culme, cu privirea întinsă peste o luncă de vreo 20 km. de vedere, îmi dau seama că totul mi-e strein. Si totuşi, trebuia de mult să fim ajunşi la locul ales de mine pentru lansare, Teregova.

Complet dezorientaţi, înainte de a continua, va trebui să ştim unde ne găsim, să nu ne pierdem sau să cădem poate în gura lupului.

Aşteptăm deci aici, cu riscuri, dar şi cu posibilitatea de a ne pierde în pădurea fără margini, sau să luptăm cu şanse de «retragere».

Intr'un târziu vedem un ţăran trecând pe culme, grăbit. Ion, ţăran ca el, veritabil, este soluţia ideală.

—Măi Ioane, du-te tu că vorbeşti pe limba lui şi fă ca şi când ai căuta drumul spre Reşiţa, dacă mai este mult şi unde ne aflăm. Spui că eşti la paza uzinei şi că te duci acasă, în concediu, pe câteva zile, dar că ai pierdut calea. Dacă-l simţi bine-voitor, cere-i nişte pâine sau mămăligă cu ceva de uns.

—Las'că ţi-l lămuresc eu îndată!

Cu căciula pe cap, în loc de capelă, fără armă, potriveşte să-i iasă ca din întâmplare în cale. Abia l-a văzut, că omul o ia la fugă. S'o fi speriat văzând militar, pe locurile astea pustii.

Ion îl strigă şi, cu teamă, omul se opreşte din drum. Peste câteva minute, iată-i la vorbă. Urmăream consfătuirea nerăbdători. De ea depindeau atâtea!

Nu stau mult la sfat, îşi dau mâna şi omul pleacă mai calm de cum l-am întâlnit. Ion revine spre noi grăbit. După expresia feţei nu părea prea liniştit.

—Ce-i nou? îl întâmpin eu.

—Pe dracu! Şti ce mi-o spus omul aceasta? S'a aflat că au fost paraşutaţi streini pe aici şi de ieri, Legiunea de jandarmi, cu premilitarii şi toate satele, îi caută.

Ni s'a încreţit, o leacă pielea.

—Cel puţin ai aflat unde suntem?

—N'am putut să-i scot mare lucru. Ştiu însă că-i la Bunila, cam un ceas de drum de aici. Când l-am întrebat de Reşiţa, a dat din umeri. N-a auzit niciodată de numele oraşului, şi mai puţin de Teregova. Ca să nu-i arăt surprinderea, i-am cerut ceva de mâncare, că-s flămând şi i-am dat două mii de lei. I-am spus că-l aştept aici.

—Ai aruncat zarurile! Dar cum a ajuns vorba de jandarmi, aşa tam-nesam?

—Eu l-am întrebat de ce-i aşa grăbit. Mi-a spus că are un frate care păzea caprele şi că s'a speriat când a văzut atâta lume, cu jandarmii în frunte. A lăsat caprele şi a fugit. De atunci nu-l mai găseşte, era ca înebunit.

Desfacem hărţile şi ne străduim toţi să căutăm. Sa căutăm satul cu pricina Bunila! N'am auzit niciodată de satul aceşta în regiunea văii Timişului. Desigur vântul ne-a dus de cealaltă parte a Carpaţilor, unde am căzut.

Patru perechi de ochi scrutează harta, dar nici chip sa aflăm satul cu pricina. Schimbăm harta si luăm centimetru cu centimetru toată suprafaţa sub priviri.

După o jumătate de oră, Nicu găseşte un mic cătun, pierdut în fundul Ardealului, în regiunea Devei. Teregova era hăt, departe!

Pentru a ajunge la loc sigur, va trebui să parcurgem câteva sute de km. pe jos, urmând lanţul de munţi împăduriţi, cu busola, fără un pic de deviere.

Nicu, ofiţer de rezervă îşi ia misiunea în mâini, garantându-ne că ne va duce până la mal, şi noi toţi, după el.

După configuraţia terenului, în şapte, opt zile, ar trebui să parcurgem distanţa, dacă vom putea merge zi şi noapte!

Odată orientarea făcută, decizia e clară. Ţăranul va veni poate cu mâncarea şi după el, gloata cu jandarmii. Acum ne-au dat de urmă.

Nu pierdem timpul. Seara se lasă deja peste dealuri, iar noaptea va pune distanţă între noi şi urmăritori. Triem din nou materialul şi reducem totul la minimum. Mâncarea, nu mai grea de două kg., plus zahăr vitaminos, pentru prunci de lapte, o jumătate de costum civil, armele şi aparatul. Mi-am îngropat cu multă strângere de inimă căciula de astrahan cu care am plecat din ţară acum trei ani şi pantalonii. Mai greu i-a fost lui Ion, sef de distrugeri, să se despartă de explozibil.

—Tu faci praf cu pumnul tot ce-ţi stă în cale, n'ai nevoie de dinamită. Iţi dau în schimb sacul cu aparatu!

—Dă-l încoace, văd că abia vă duceţi ismenele!

—Aşa îmi place, şi i-l încarc în spate.

L-am dus cu rândul zece zile în şir, singura greutate ce ne-a mai rămas. Coboram văi afunde, urcam dealuri piezişe. Cu cât ceasurile trec, pericolul rămâne din ce în ce mai departe. Cel puţin, cel iniţial. Ne oprim abia după miezul nopţii, să ne mai odihnim o leacă, lângă o colibă părăsită.

Ion întră primul şi ceilalti îl urmăn la distanţă, lăsând unul de pază, afară. Pe jos, fân proaspăt, am regăsit parcă culcuşul visat la plecare.

E de mirare, dar după atâta oboseală n'am dormit de loc. Ne svârcolim tot timpul, unul după altul.

Am nimerit într'un pâlc de pureci flămânzi şi neam sculat mai frânţi de oboseală. Afară, ger sec. Usca tot în urma lui. Un vânt ascuţit ne tae obrazul şi ne întoarce repede în colibă. Tot mai bine cu gazdele! Am stat aşa de veghe, scărpinându-ne peste tot corpul. Ne mai putând suporta, am luat-o totuşi la drum. Când zorile apar, cu ele şi culmea unde am fost lansaţi. După busolă, trebuia s'o luăm în direcţia opusă, ori cum n'am putut să ne orientăm decât târziu, fără să vedem nimic, noaptea, ne-am întors de unde am plecat. Am rămas toţi înlemniţi! Ne-am intors în gura lupului!

—Măi Nicule, busola ta nu are cumva o hibă? Eşti sigur că n'am greşit calea?

—După elementele date, nu-i altă cale!

Ce-i de făcut? Să ne intoarcem, pierdem drumul, să înaintăm, dăm peste ei? Am decis să continuăm,

Jandarmii, premilitarii, mulţimea oarbă; mânată din urmă. La prima salvă, fiecare îşi va căuta salvarea. Hotărârea noastră de a răsbate cu orice pret, e mai puternică decât numărul lor. Şi-apoi, ce-o fi, o fi, o dată sfârşeşte omul!

O iau înainte, aproape de Nicu, cu orientarea. Inima îmi bătea tare. Eram mai mult curios de prima reacţie.

N-am fost pe front niciodată. Ni s'a refuzat acest drept de a lupta pentru ţara noastră de către acei ce răspundeau de destinul neamului românesc. Se spune că după un anumit timp te obişnuieşti cu focul! Cel mai greu, să domini emoţia primului contact. Incercam să-mi stăpânesc reflexul organic în faţa pericolului. In ce măsură voiu reuşi însă, mă întrebam, fără a putea răspunde. Eram hotărât şi asta îmi da încredere în mine. Dar voinţa? Care-i rolul ei în atari împrejurări?

Nu aveam de ales. Eram in zona de luptă, va trebui să acţionăm în condiţiile date. O oră mai târziu ajungem de unde am plecat. Urmăm coama delului, ţinând marginea pădurii, să nu fim văzuţi. La o cotitură, un car cu boi. O fetiţă îi ducea de funie, şi un bătrân cu toporul pe braţ, îndemna, din vorbă, boii la mers, alături cu ei. Abia am avut timp să ne trântim la pământ. Bătrânul, cu ochii

iscoditori, înainta pe drumul ce care, ce trecea pe culme. A simţit ceva, sau întâmplarea face, că o ia spre locul unde eram noi să caute... lemne. Fetiţa cu carul, îi urmează agale. Cum eram întinşi cu faţa spre drum, capelele militare formau o linie ca de tranşee.

Deodată bătrânul scapă toporul din mână şi o ia la fugă, trecând în cale întoarsă pe lângă feitiţă. Aceasta, buimăcită, începe să strige cât o tine pieptul: Tată! Tată! Tata însă, o ţine la goană ca atins de streche.

Fetiţa, între 7-8 anişori, întoarce carul tremurând şi o ia pe urmele bătrânului, biciuind boii să-l ajungă. Bătrânul n'a văzut decât vârful capelelor, frica a complectat restul.

Ce-i de făcut? Am căzut cam prost în cursă, drumul însă trebuie continuat.

Indată ce moşul dispare, o luăm şi noi din loc, cu mai multă atenţie.

De-acum contactul cu inamicul s'a stabilit şi nu ne mai rămâne decât să evităm prima surpriză. Cine va supriinde pe celălalt mai întâiu!

Bătrânul, e sigur, nu se va opri până la primul post de pândă să dea alarma!

Jandarmii, se pare că au făcut multă gălăgie. Au ingrozit populaţia, că paraşutiştii vor ucide tot ce întâlnesc în cale: bătrâni, femei, copii.

Reacţia bătrânului, prins de panică, a fost prea brutală, ca şi feciorul ce a abandonat caprele, să-şi scape pielea! Pentru ei, noi nu suntem decat nişte criminali, fără lege, fără Dumnezeu. De vom cădea in faţa lor, fără putinţă de salvare, îngroziţi, ne vor ucide cu topoarele fără a ne lăsa timpul să vorbim.

Mergând aşa cu grjă, o altă supriză ne paşte. Patru care încărcate cu trunchiuri de brazi, însoţite de opt inşi se întorc de la pădure.

Să fugim? Le dăm dovada cea mai limpede; să-i lăsăm să treacă, imaginaţia lor ne va mări numărul şi va grăbi dezastrul.

—Ioane! Du-te cu Nicu, opreşte oamenii cu carele, şi te faci că-i întrebi dacă nu i-au întâlnit, pe paraşutişti, bine înţeles! Scurt, cu autoritate, fără explicaţii. Vezi ce-ţi răspund. Dacă reuşeşti, îi laşi să treacă!

Eu cu Carapantea ne ascundem, dar nu-i pierdem din ochii, gata să intervenim. Strâng o grenadă în mână, cu degetul cârlig pe inel, pentru a produce panică înainte de a putea fugi.

—Să trăiţi, don'sef! Aud vocea ţăranilor în cor, luând poziţie de smerenie, cu căciula în mâni, în faţa autorităţii supreme.

—Măi! Se răsti Ion la ei, sunteţi siguri că nu i-aţi văzut? Să nu mă minţiţi, că dracul e al vostru! Işi întăreşte Ion amenintarea înainte de a-i «elibera».

Şi-a jucat rolul perfect. Tăranii se uitau lung în urmă după ce au scăpat aşa de ieftin de «jandarmi». Probabil gândeau că puteau fi luaţi la urmărirea şi căutarea intruşilor, să piardă zile de lucru, să-i mai poarte la post drept complici. Figura a reuşit, dar ce-o fi după aceea? Ce-or spune ţăranii în sat? Ne semănăm urmele din loc în loc. Se strânge tot mai mult funia de par!

Tăranii erau din Alunul, cătun nu departe de Bunila. Cu ocazia asta ne-am fi putut lipsi de ea-am confirmat sigur locul unde ne aflam.

De-acum părăsim culmea şi ne afundăm în pădurea deasă de brazi de construcţie în care încă nimeni n a pătruns, până la data hotărâtă pentru explotare. Trei ore ne pierdem în întunericul de cetină, urcând şi coborând, cu simţurile toate la pândă. Dăm peste un râu repejor, cu o albie săpată între două dealuri, împădurite, lat de circa 5-6m. Nu văd unde potera ar putea să ne aştepte, să ne culeagă ca pe nişte novici. Ne oprim şi ascultăm, dar nici un sgomot, afară de apa ce cade de vale, din piatră în piatră.

Nu era loc de trecere, nici pod, nici punte. Mult nu căutăm vadul, ne frige a grabă din spate. Primul întră în apă, în timp ce ceilalţi îi acoperă drumul şi aşa, pe rând, ajungem toţi dincolo.

Apa rece ne udă până la genunchi, ne taie picioarele. Noroc, în faţă, un deal pieptos, ne îndemna la mers, să ne încălzim din nou picioarele.

Harta noastra prezenta un relief puţin încurăjător. Munţi între 1 600-1 700 m. Abia acum începe greul. Zapada groasă de vreo 20 cm. ne îngreuie mersul şi lasă urme evidente.

Corpul obosit, flămând, abia ne mai poartă. Ar trebui să ne oprim, să ne odihnim o leacă, dar gândul că vom cădea, ne împinge, ne târăşte înainte.

Seara îşi asvârle plasa peste vârfuri, ne micşorează unghiul de mers. Singura noastră călăuză, busola, ne servea de reper, dar mergem mai mult după instinct.

Odihnă cereau feţele sleite, dar afară de cer niciun alt adăpost nu ne-ar putea încălzi. Cu cât urcăm, zăpada era mai adâncă şi acoperea chiar petecele de pământ rămase în jurul trunchilor de copaci.

Natura ne oferea aşternut alb ca giulgiul de mireasă şi nu-i puteam cere mai mult.

Unii rup crengi să facă pat, să îndulcească gerul sub ei, alţii cad frânţi pe nea şi în câteva clipe devenim una cu liniştea nopţii. Intr'un târziu, un junghiu mă străpunge şi-mi întrerup somnul. Vântul ascuţit de ger sec, mă înţeapă tot mai mult. Imi clănţăneau dinţii de frig. Picioarele nu le mai simt, încep să îngheţ, îngropat într'un strat de nea ce s'a topit de căldura furată corpului, formând culcuş pe dimensiunea lui.

Degetele împlântate în ghiaţă, în somn, si-au săpat şi ele loc. Parcă nu mai aveam sânge. Partea obrazului culcată pe zăpadă era ca ea, albă, stoarsă de viaţă. O durere cu lacrimi îmi sgudue tot corpul. Credeam că nu mai e departe clipa când nămeţii o să-mi conserve trupul definitiv adormit. Ingrozit mă sbat, mişc ce se mai poate mişca. Mâinile, de lemn uscat, le afund în Zăpadă. Pojghiţa groasă de nea îngheţată deasupra mă sgârie, dar sângele nu curge. Infing mai mult degetele şi încep să frec neaua până simt durerea, apoi încheeturile înţepenite. Duc mâna plină de zăpadă la obraz, şi frec până la durere, apoi mişc corpul din umeri, capul, şi sprijinit pe mâini mă ridic în genunchi, ca pentru rugăciune. Continui mişcările şi de la un timp reuşesc să mă smulg din culcuş, să mă proptesc de trunchiul tare. Cu o lanternă la îndemână, luminez faţa celorlalţi adormiţi, albă, crispată în luptă cu gerul. Ii trezesc cu greu, în zori nimeni nu-i va mai trezi. Timpul îşi consumă începutul adormirii de apoi.

Orice ar fi, aşa nu putem sta de veghe! Ne înfrânge somnul şi sfârşitul va fi acelaş. Adun în neştire câteva vreascuri ajutat de Ion şi le îndosim între cetini. Câteva lemne mai groase formează vatra şi în curând focul prinde flacără! L-am încercuit cu genunchii, cu mâinile, cu picioarele învelite în talpa de ghiaţă. Curând durerile revin. Aş arde pe foc carnea îngheţată să-i sting durerea ce-mi suge toată vlaga.

Zăpada se topeşte în jurul focului, curge de vale, şi lasă loc uscat. Mutăm focul mai aproape, voind parcă să ne facem una cu el. Pe rând somnul ne cuprinde şi-i doboară pe toţi. Răman de veghe cu ochii pironiţi la văpaie.

Ion doarme dus, cu toate că e cel mai rezistent. Tăran sănătos, ce a cunoscut greul iernii pe câmp, pe vânt şi promoroacă. Nicu, mai pirpiriu, crescut la Bucureşti la adăpostul marilor clădiri, şi-a întins picioarele pe foc alături de ramurile de lemn. Un bocanc la vârf, a început să devină jar. Nu simte

nimic până ce carnea a inceput să sfârâie. Trage piciorul cu un fel de muget surd şi-şi continuă somnul. Incet, să nu-l trezesc îi învelesc în zăpadă vârful decapitat al bocancului. Primenesc tăciunii mai lungi, să ardă complet, petrec din ochi cum stropii de umezeală cad pe flacără cu sgomot de scrijeală. Jarul îmi arde obrazul de aproape, dar spatele este subţire şi .vântură» fiori. De-o parte arde, de-alta, amorţeşte. Noaptea de veghe, sunt încercuit cu brazi. Ajunul, colindele, copilăria toată îmi ţin de urât. Pomul încărcat de promoroacă, fără lumini. Coşuleţul cu alune, colăcei, nuci... cu cuptorul cald... mă fură somnul... Se aprind artificii, stele scântee vestirea, a început să ningă peste sufletul plăpând...

—Filoane, Filoane! Mă auzi? Scoală!

O voce de dincolo răsună ca un ecou. Un braţ mă prinde, mă sgudue...Va trebui să plecăm!... Mă auzi?

Aud ca prin vis. Da... om pleca!...

Incerc să deschid ochii, pleoapele-s prinse de roua genelor reci. Am rămas singur. Unul nu mişcă.

In jur, alb, sec şi capul de plumb. Ion îngrămădeşte vreascuri, tăciuni. Le aprinde. Il văd prin ceaţă, apoi mai clar, până ce văpaia-i reflectează obrazul. Intoarce ochii spre mine, mă priveşte lung, cald, mă roagă parcă să-mi revin.

—Ti-e frig tare? Ai îngheţat? O să vă desmorţiţi repede numai să prindă focul putere. Vă fac şi o cafă caldă!

Inchid iar ochii... iar trece vremea... multă? Nu ştiu.

—Bea până-i caldă, mă îndeamnă o voce. Simt aburul fierbinte. Imi umflă nările. Trag cu sete. Mă arde, mi-e bine.

Cald, frig? Pe rând şi una şi alta. Tremur. Tot corpul îşi topeşte sloiul. Mă scutur, mişc, mă sbat. Curând lumina toată îmi dezvăluie taina.

—Unde-s ceilalţi?

—Te simţi bine? Uite-i pe aproape!

Erau încă întinşi între zi şi noapte.

—De ne urmăreau, apoi, ne puteau duce cu pat cu tot. Nici unul n'ar fi spus «ba» dar se zice că frica păzeşte... pădurea.

—Desigur, Ioane! Dar cât îi ceasul?

—Nouă dedimineaţă.

—Atunci n'am dormit mult, când am deschis ochii nu era mult înainte de ora cinci?

—Asta poate ne-a fost norocul!

—Pune Ioane lemne pe foc, pune toată pădurea, fă-l mare să între căldura în noi că vara-i departe!

Peste puţin se întoarce ce braţul plin de copăcei, uscaţi de umbra celor mari. Si aici cel mai tare învinge! Lupta pentru viеţuire nu cunoaşte lege. Lăstarii tineri, fragezi, dau putere văpăii ce creşte, se întinde să cuprindă în jur toată casa, toată familia! Ne descălţăm să ne uscăm bocancii, învelitoarele, înainte de plecare. Nicu, aproape adormit îşi contemplă bocancul retezat.

—Ai putea pune pe foc şi pe celălt, să fie la fel. E mai estetic îi spun eu.

—Sugubăţule, îmi întoarce pe sub furca mustăţii vorba.

—De-l mai lăsai o leacă, il făceai escalop vienez şi fără «marken» (cartela de grăsime).

—Il pun dacă vrei să-ţi fac plăcere, dar îi iau pe ai tăi!

—La vară!

Toată lumea desmorţită, stingem focul, cu strângere de inimă, îl învelim în zăpadă, zăpadă ce-şi reia haina albă, o clipă deşirată. Stergem orice urmă a trecerii noastre pe aici. De altfel nu cred ca picior de om să calce pe aici înainte de primăvară. Cât sunt jandarmii de curajoşi, n'au îndrăznit să se afunde în pădure, pentrucă ea nu le poartă noroc.

Fiecare copac ascunde o surpriză. S'apoi, pe vremea asta, se simţeau bine la soba caldă...

Tot Ion mai sdravăn, încarcă aparatul până ce ne-om încălzi pe drum.

Picioarele bușteni, degerate, abia le urnim din loc. Dealul ne-o lua parcă înainte. Işi tot lungea plaiul, iar noi nu ne prea îndemnam la mers. Curând însă, ne facem una cu calea, şi urcăm din greu ceasuri lungi. Din când în când un scurt popas, împărţim anafura cu câte o felie de şuncă, să ne mai înzdrăvenim. Zăpada tot mai mare, urcuşul mai greu. Ne apropiem de vârf. Poate l-am fi putut ocoli, dar unghiul de mers ne strică direcţia. Spre asfinţit, vârful R. rămane sub noi. Un vânt puternic, ce mătură tot în cale, ne umflă hainele să le desprindă de pe noi. Un frig sec îngheaţă urmele proaspete. Pe vremea asta nimeni nu s'a încumetat să treacă pe aici, la munte, de când Baba Dochia şi-a muiat cojoacele. In vârf stătea de pază un observator montat pe schele înalte de 5-6 metri. Ne urcăm pe el să privim îndepărtările ce cobor spre luncă. Era făcut pentru turiştii de vară. Pentru noi nu era decât mărturia anotimpului dus. Să mai avem mult? La distanţă oarecare de ochi, abia desprindem două repere, ce punctau zarea, la aceeaşi înălţime. Erau punctele noastre de reper în plus de busolă şi hartă. Ochii ne pot înşela, e mai sigur aşa. Fiecare din cele două colţuri întinse spre cer, ne va lua o zi de mers, o zi lungă şi grea. Coborîm creasta vânturată de furii, să ne găsim adăpost în desişul brazilor. Gerul se ţine după noi, ne învelește în fulgi de gheaţă. Incă o noapte de chin. Inregistrăm în memorie reperul vârfurilor înalte, şi ne afundăm în valea adâncă, până când lumina serii ne mai arată calea. Curând întunericul îşi reia locul. Ne oprim între brazi pentru o nouă noapte de odihnă, pentru cei ce or mai putea dormi .Nu îndrăsnim să aprindem focul până ce nu va trece miezul nopţii, când nu va mai fi nimeni întârziat pe aceste l ocuri, să ne vândă urmele.

Rupem braţe de cetină, le aşternem pe zăpadă pentru culcuş, până ce mai distingem lumina de întunerec.

Mai adunăm câteva vreascuri uscate, grămadă, să le aprindem când lumea toată va fi adormită.

Mâncare? O cafea cu apă de zăpadă, câte trei-patru pesmeţi, o felie de şuncă subţire şi vitamine în cuburi.

Nimeni nu doarme, fiecare aşteaptă jumătatea nopţii, să aprindem focul înainte de somn. Pe frig e greu de dormit, doar o leacă de căldură şi somnul ne fură.

Mai stăm la vorbă. Aşteptând, batem pe loc să nu amorţin, o dată cu fulgii de sub noi. Potrivim când somnul celor mulţi e mai greu şi dăm foc lemnelor să ardă. O flacără mare, ca de priveghiu, străbate întunericul pe sub poalele de brazi, ce ating pământul.

Lumina ne prinde obrajii, căldura ne desmorţeşte şi în curând somnul ne fură ca ieri, ca mâine, poate, cine ştie până când? Zorile mai grele ca gerul alb, ne pun în rate pe picioare, ce deveniseră şi ele peste noapte lemne uscate, fără pic de vlagă.

DESPRE ISTORIE ŞI ISTORIOGRAFIE

de Ion ARDELEANU

Tandler, venerabilul meu profesor de Anatomie la Viena, avea, pe lângă specialitatea pe care o servea cu mare competenţă, preocupări literare, eseistice. Una din temele lui favorite a fost confruntarea constituţiei umane cu diverse manifestări: Constituţia şi arta, Constituţia şi profesia. Apoi Constituţia şi istoria, cum reacţioneaza diversele tipuri de constituţie faţă de Istorie, acel Moloch care determină soarta omenirii. Tandler împărţea, poate cam arbitrar, omenirea în trei categorii: tipul hiperton, normoton şi hipoton, înţelegînd prin tonus nu cel determinat de jocul arterelor, ci tonus nervos, mai degrabă aptitudinea de a lupta, de a risca. Dupa el, istoria o făuresc cei cu tonus ridicat, hipertonicii. Ii suportă consecinţele normotonicii, adică acea categorie care la mobilizare aruncă arma pe umăr şi raniţa pe spate şi porneşte la luptă sau se supune la legi în timp de pace. Mai rămîne categoria hipotonicilor, cei cu tonus scăzut. Tandler, în sistemul său, îi destină pentru rolul de a scrie istoria. Rol în aparenţă puţin glorios, dar cît de important pentru confortul sufletesc al popoarelor, mândria lor, pentru armonia dintre neamuri.

Istoria trebuie scrisă veridic, cu cel mai mare respect pentru adevăr, falsificarea ei e o crimă. Si totuşi... Câte acuzaţii de fals în vasta literatură a trecutului!

Aceste reflexiuni mi-au fost sugerate la citirea unui foarte valoros studiu istoric, scris de N. S. Govora şi intitulat simplu: Relaţiile române ruse. Lucrare memorabilă de erudiţie, scrisă cu o pană alertă, care îşi propune să arate că duşmanul nostru natural, cum îi zicea Take Ionescu, ereditar ar zice Bainville a fost şi rămâne Rusia. Si pentru a da puţin colorit demonstraţiei, introduce metaforic pasărea ierunca, descrisă de Cantemir, o pasăre surdă şi proastă, deci pradă uşoară. Multe figuri istorice din trecutul nostru, unele din trecutul foarte apropiat sunt asemănate cu această pasăre. Citâm câteva: Titulescu, Niculescu-Buzeşti, Ghiţa Pop şi Maniu, bine înţeles. Dacă comparaţia s-ar opri la simple exemplificări, poate nu am avea nimic de obiectat. Istoria scrisă trebuie să aibe şi ea culoare, nu se poate reduce la simpla înşirare de date şi evenimente. Dar în concepţia autorului acelei cărţi, pe care o găsesc de mare valoare, acele figuri asemănătoare cu ierunca, au fost trădători de neam. Nici mai mult, nici mai puţin! Şi pentru această trădare va trebui să răspundă în faţa tribunalului istoriei. WELTGEDICHTE-WELTGERICHT dupa Hegel. Sancţiuni măcar în faţa istoriei.

Profesia mea de medic şi întîmplarea a făcut ca timp de 15 ani să mă aflu în preajma lui Iuliu Maniu. S-au format pe parcurs legături de familie, mi-a botezat copii, ne vedeam des la vila mea din Sinaia. In aceste împrejurări am cunoscut omul de aproape, am putut urmări activitatea lui politică. Este un privilegiu al mediculuі acest raport de quasi intimitate cu figuri istorice, care îl face, învoluntar, martor la geneza şi înfăptuirea evenimentelor importante. Medicul lui Churchill, Dr. Moran, a publicat o carte despre cei 15 ani pe care i-a petrecut în apropierea marelui bărbat de stat, arătând grandoarea acelui destin, dar şi scăderile lui. Ambiţia mea e mai modestă. Vreau să depun în calitate de martor în vederea acelei dezbateri, în faţa istoriei, care îl are şi îl va avea pe Maniu acuzat de trădare, pentru că a conceput şi a elaborat strategia care a declanşat actul de la 23 August.

Iuliu Maniu, ca orice român instruit, ştia că după dispariţia imperiului otoman, în calea unirii tuturor românilor într'o singură ţară, stau doi coloşi: imperiul ţarist şi imperiul austro-ungar. Prăbuşirea, simultană aproape, a acestor doi duşmani, a făcut posibilitatea apariţiei României, numită orgolios Mare, cu existenţa căreia credem ca e de acord toată suflarea românească, în orice colţ al lumii s-ar găsi ea azi. S-a împlinit visul multisecular, dar ca în orice vis a venit şi trezirea. Graniţile au început să fie contestate. In anii 20 mai mult de ruşi apoi în anii 30 de maghiari. A apărut revizionismul. Hitler, stăpânul Germaniei, secundat de Musolini, care în 1936, într-un discurs la Milano, cere dreptate pentru Ungaria. Maniu şi alţii, desigur, a presimţit că se apropie uraganul, dar că la cârma navei noastre se găseşte un mediocru Rege, aventurier pe deasupra, fără orientare sigură. Maniu optează pentru o orientare alături de aliaţii noştri, zis fireşti, care ne-au ajutat la înfăptuirea României Mari: Anglia şi Franţa, alături de Mica Inţelegere, care garantau integritatea fruntariilor spre Vest. Dar Mica Antantă începe să se fisureze. In 1936, regele il înlătură pe Titulescu; în interior propaganda progermană devine din ce în ce mai zgomotoasă şi culmineză cu declaraţiile lui C. Zelea Codreanu: «Daca vine garda la putere, în 48 de ore ne vom alătura axei Roma-Berlin». Fără tratative în prealabil, fără garanţii, din pură simpatie ideologică.

Dacă există ierunci, păsări surde şi proaste, apoi există în regnul păsărilor şi porumbiei călători şi alte speţe care presimt furtuna. Maniu a presimţit-o. Fragment dintr-o conversaţie din aceea epocă: «In faţa pericolului, noi, românii, trebuie sa încercăm o politică de neutralitate. Nu ştiu dacă va reuşi, dar e de încercat. Eu nu sunt nici francofil necondiţionat, nici germanofob. Pentru a duce la capăt această încercare, am nevoie la posturile cheie, Berlin, Londra, Paris, Moscova, Roma, de oameni de mâna întîia. La Moscova voi ţine următorul limbaj: România nu va admite nici o ştirbire a politicii de neutralitate într-un eventual conflict, care ar implica Rusia sovietică; ne vom apăra cu toate forţele această pozitie. In schimb cerem ca frontiera noastră dinspre răsărit să fie respectată. La Berlin: România nu va deveni în nici un caz baza de operaţie contra Rusiei sovietice. Germania poate obţine de la noi grâne şi petrol în condiţiile în care şi alte ţari le obţin. In schimb cerem garantarea frontierelor noastre spre Vest. Numai figuri de mîna întâi pot să susţină la cancelariile importante o asemenea pledoarie, «spunea el.Ori acele posturi erau ocupate de oameni mai degrabă şterşi, diplomaţi de carieră sau protejaţi de Carol al II-lea. Astfel, ministrul nostru la Moscova nu a fost primit nici măcar de secretarul general al ministerului, nu mai vorbim de Stalin sau Molotov.

Mult înainte de alegerile din 1937, care au eliminat pe Tătărescu de la guvern, Maniu are informaţia că Regele se gîndeşte la un guvern Goga. Alarmat de această perspectivă, care ar da peste cap toată politica noastră externă. Maniu mă roagă să vorbească cu Marchizul de Thierry, ministrul Franţei la Bucu-

rești și să-i mijlocesc o întrevedere cu el. Scopul întrevederii ari fi —spunea Maniu— ca Thierry să intervină pe lîngă Rege pentru a împiedica această alegere. Dl Thierry refuză. Imi spune că el aprobă politica Regelui; rapoartele pe care le trimite la Quai d'Orsay sună în acest sens: această politică va împiedica venirea la putere a dreptei în România și implicit va evita războiul. Altă ieruncă, va exclama Dl Govora. Când i-am comuincat lui Maniu răspunsul Dlui Thierry, a dat din cap trist: «Spune-i dlui marchiz că politica regelui nu va împiedica nici venirea dreptei la putere și nici războiul». Și Goga a luat puterea pentru câteva săptămîni. Comentariile lui Maniu: «S-a comis o mare greșeală, dar să facem totul pentru a drege lucrurile, cerînd garanții de la nemți și dînd asigurări la ruși». Un prim efect al venirii lui Goga la guvern a fost plecarea dramatică din București a lui Ostrovski, trimisul Rusiei la noi. In toiul agitației produsă de schimbarea senzațională de guvern, mă chiama Dl Thierry la el, mă primește bolnav în pat și consternat de ceea ce se petrece, îmi povestește că a venit Ostrovski la el să-și ia rămas bun. Tuna și fulgera contra Regelui, care i-a dat asigurari că în România nu se va produce schimbari în orientarea politică. Și iată: «cariera mea s-a terminat. Greșeala de a fi trimis rapoarte liniștitoare o voi plăti. Dar și România va plăti scump guvernul Goga. Aici va fi război», i-a strigat de jos din hol dlui Thierry, care îl însoțea cu privirea de sus, din ușa dormitorului.

Ce e de făcut, dle Președinte? l-am întrebat. «Intervenții prin Paris și Londra la Moscova pentru a-i liniști, garanții cît mai solide la Berlin», fu răspunsul lui.

Dar iată că Goga e demis după cîteva săptămîni. Intră pe scenă guvernul Patriarhului Cristea, apoi al lui Călinescu și dictatura regală. Dispare parlamentul, unicul for în care putea să-și ridice glasul opoziția. Intre timp, în afară, se succed în ritm rapid Anschluss-ul, pactul de la München și, în final, ocuparea și desmembrarea Cehoslovaciei. La Belgrad, guvern Stoiadinovici; de compromis cu Germania. Mica Antantă dispărută. Evenimentele au arătat că și marii noștri aliați nu vor sau nu pot să se opună tendințelor expansioniste ale lui Hitler. Furtuna, groaznica furtună care va zgudui din temelii lumea, se apropia. Dar țin să amintesc pentru acei care voiau să meargă de la început și fără condiții alături de Hitler că nici Slovacia ruptă din legătura cu Cehia, supusă Axei, nu a scăpat nici ea de un fel de arbitraj, fiind obligată să cedeze o fișie substanțiala din teritoriul ei, în favoarea lui Horthy. Hitler a fost un părinte drept, împărțind echitabil tot ce nu era al lui.

Totala încorporare a Cehoslovaciei în Reich a avut și asupra noastră repercusiuni neașteptate. A apărut la București, Wohltat, consilier economic al Reichului, cu misiunea de a obține un contract care să-i asigure produsele noastre agricole și petroliere în exclusivitate. Călinescu intră în panică. Decretează un fel de mobilizare parțială. Tilea, la Londra cu un zel de neofit, caracterizează intervenția lui Wohltat ca agresiune economică și obține faimoasa garanție semnată de Anglia și Franța. Cînd Gafencu, care era șeful diplomației noastre în guvernul Călinescu, își dă seama de inutilitatea acestei garanții și mai ales de ineficacitatea ei, Tilea e chemat la București și amenințat cu rechemarea din post. Numai intervenția lui Halifax îl scapă de mazilire. Ce credea Maniu despre această biată garanție, care după izgonirea noastră din Basarabia, în iunie 1940, a fost pur și simplu declarată nulă de Tătărăscu? Ce credea Maniu despre această garanție, după ce Tilea, la întrevederea de la mine acasă, s-a lămurit oarecum? O credea utilă, poate chiar eficientă într-un anumit context și anume, în cazul unei conferințe paneuropene menită să satisfacă multe din exigențele germane. Din păcate această garanție avea un cusur. Ea ne garanta contra unei agresiuni germane sau maghiare, dar Halifax mai ales, refuza cu obstinație extinderea ei la un eventual atac rusesc. Ori se știe azi că Molotov se ferea de un eventual conflict cu Occidentul. O garanție pentru Basarabia ne-ar fi salvat oare această province?

La acea dată Maniu, ca și mulți oameni de stat din lume, nu credea că Hitler se va aventura într-un război mondial care să-l opună Angliei și Franței, cu marile lor resurse de oameni și materiale, provenite din imperiile lor coloniale. I-am amintit lui Maniu pasajul din cartea lui Rauschmig, fost intim al lui Hitler, care în cursul monologurilor lui familiare spunea că singura cale pentru a asigura locul cuvenit Germaniei față de un Occident dușmănos, e razboiul cu toate riscurile și că el preferă să-l facă, fiind singur în stare să-l ducă cît mai e încă tînăr. Tendința în cercurile diplomatice era spre pace și o înțelegere. Dar la orizont se profila, vag încă din vara anului războiul contra Poloniei; Speranțele lui Maniu și ale altora în intențiile pașnice ale lui Hitler încep să slăbească, pentru a dispare în ziua de 23 august 1939, cînd îmi parvine știrea acordului Ribbentrop-Molotov, urmată de invazia Poloniei și declarația de război a Franței și Angliei. In interior, asasinarea lui Călinescu și aducerea la guvern a lui Gigurtu cu orientare progermană, la care participa și Horia Sima. Apoi lunile tragice din mai-iunie 1940, zdrobirea Franței, plecarea noastră din Basarabia, iar în septembrie dictatul de la Viena, care ne ia 45.000 km² din trupul țării cu 1.400.000 români.

Dacă pierderea Basarabiei a lovit greu conștiința și mîndria națională, ciuntirea Ardealului a fost o lovitură teribilă, mai ales pentru noi ardelenii, care ne-am întîlnit din nou cu brabaria maghiară. Populația pașnică asasinată, biserici distruse, zeci de mii de expluzați, printre care înalți prelați. Acest dictat a fost tragic resimțit de Maniu, care a închinat, alături de străluciți reprezentanți ai unei generații, o viață întreagă pentru înfăptuirea acelui vis. O profundă depresiune nervoasă cu repercusiuni asupra stării fizice a pus stăpînire pes acest om obișnuit să lupte.

Situația internațională părea blocată după prăbușirea Franței. Anglia izolată, amenințată de invazia germană, cu o puternică opoziție în interior în frunte cu Lloyd George, care cerea o înțelegere cu Germania. Cine și cînd ne va readuce pe frații noștri din Ardealul de Nord, își punea întrebarea, uneori fără să poată da un răspuns măcar aproximativ. Dar iată că Hitler, sfidînd și nesocotind exemple istorice, invadează Rusia, obținînd succese militare, la început uimitoare, succese care păreau că pecetluesc soarta Rusiei sovietice și al comunismului mondial. In decembrie al aceluiași an, atacul japonez la Pearl Harbour nimicește flota americană. Cu toate aceste lovituri, Maniu își manifesta convingerea că Germania va pierde războiul. La 16 iulie 1941, în plină ofensivă germană, într-o convorbire avută cu prințul Rohan, emisarul lui Hitler, Maniu își manifestă această convingere: Germania va pierde războiul.

Această luare categorică de atitudine a lui Maniu a stîrnit reacții diverse, cu comentarii, unele pline de ironie chiar, din partea celor mai fideli partizani. Oamenii se întrebau ce stă la baza acestei convingeri! Dacă există bărbați de stat cu însușirile păsării ieruncă, surdă și proastă, apoi trebuie să existe și o altă speță de conducători, dotați cu un simt de orientare asemănătoare cu a porumbelului călător. Posibil că Maniu să fi făcut parte din această categorie. Posibil. Cert este că în constelația internațională care a urmat întrării Statelor Unite în război, strategia lui, pentru a face ca Ardealul de Nord să ne revină, a căpătat contururi precise. Plecînd de la premiza că Germania va pierde războiul, și-a fixat ca obiectiv ieșirea noastră din alianța cu Germania și intrarea în Ardeal a trupelor noastre. Pentru el era clar. Dacă prăbușirea Germaniei ne găsește aici, alături de ei, nici o conferință de pace sau alt aeropag nu se va grăbi să ne restituie provincia pierdută. Vechii aliați ni i-am înstrăinat, garanția franco-engleză a fost ruptă, iar dacă ne încăpățînăm să luptăm alături de nemți pînă la capăt, Rusia nu va avea nici un interes să ne susțină.

Căile alese de el pentru a duce la bun sfîrșit această tactică au fost foarte variate. Eu voi indica cîteva la care am luat parte ca martor și, să zicem, colaborator. Zic colaborator, cu riscul de a fi taxat și eu de trădător. Contact strîns cu generalul Iacobici, cu care a avut cîteva întîlnirii la mine. Iacobici a demisionat de la șefia statului major, nu fiindcă s-ar fi îndoit în victoria germană, această convingere cred că a păstrat-o pînă la capăt. S-a opus înaintării noastre dincolo de Nistru, fiindcă într-un razboi mecanizat, trupele noastre —insuficient echipate— nu aveau ce căuta. Aceasta era, de altfel și opinia generalilor germani cu care Iacobici avea relații amicale. Oamenii noștri să stea acasă și să lucreze pentru aprovizionarea germană. Această atitudine a lui Iacobici, indiferent de motivație, ar fi servit planurilor lui Maniu, care propunea cît mai redus angajament, cît mai puține pierderi, să ne ținem diviziile intacte, pentru a intra cu ele în Ardealul de Nord. Iacobici și încă cîțiva generali erau rugați să pledeze această teză în fața lui Antonescu. Dar pentru a pleda o asemenea cauză puțină lume s-a găsit, generali puțini și civili și mai puțini. Mihalache, Gh.Brătianu au plecat voluntari pe front, iar Lupu nutrea visuri pentru o Transnistrie românească. Anul 1942 și o parte din 1943 au trecut cu discursuri în pustiu. Dar iată că în iulie 1943 izbucnește criza din Italia, cu arestarea lui Mussolini. Maniu mă trimite urgent la Iacobici cu rugămintea ca el și camarazii lui, mai puțin fascinați de setea de glorie a Mareșalului, să intervină pe lîngă el pentru a-l determina, nu pentru a ieși din alianță, ceasul încă nu a sunat, ci pentru a-și adapta colaborarea cu nemții la noile condiții. Iacobici a fost însă categoric: Germania va cîștiga războiul, indiferent de ce se întîmplă momentan pe front. Am aruncat —timid— în discuție ipoteza unei debarcări aliate în Franța. Mi-a răspuns, că după informațiile pe care le are de la militarii care au vizitat cazematele de pe coasta Atlanticului, nu există putere omenească să poată debarca acolo. La 4 aprilie 1944 Capitala e sălbatic bombardată de aviația americană. Maniu, însoțit de Mihalache și Dinu Brătianu, se prezintă în seara aceleiași zile la Mareșal în audiență, pentru a-i cere să-și modifice politica. Răspunsul e de refuz categoric, el, Antonescu, nu se va conduce după sfaturile unor oameni politici care reprezintă o eră de corupție. Dar după cîteva zile, Maniu are o întîlnire, noaptea, în mare secret, la Snagov, cu Antonescu. La aceasta întîlnire, în afara de cei doi, nu exista decît Ică Antonescu. Amănuntele acestei întîlniri, pe care aș îndrăzni să o numesc istorică, merită să fie redate. Ele mi-au fost povestite de Maniu. In introducere, Antonescu a ținut să-și explice atitudinea dură pe care a avut-o în cursul audienței cu cîteva zile înainte. A fost silit să vorbească astfel, de teama Gestapoului, care îl urmărește în toate mișcările și actele. Știe de ce a venit Maniu la el, Germania a pierdut războiul, este și el convins, trebuie să facem ceva. Dacă Maniu are certitudinea că trupe anglo-americane vor debarca în același timp cu sosirea rușilor, el, Antonescu, e de acord cu ce propune Maniu. Dar dacă rușii vor ocupa singuri țara, primul care va fi spînzurat va fi el, Antonescu, după care vor urma alții, desigur și Maniu. El, Antonescu, e militar. Știe să privească moartea în față. Maniu a răspuns că deși de profesie jurist, nici lui nu-i e frică de moarte, dacă e în joc soarta a unui milion și jumătate de români, care azi sînt sub stăpânirea maghiară.

Am relatat mai pe larg această memorabilă întîlnire între două mari figuri istorice, care au fost de acord că trebuie căutat un drum pentru a ieși din impas; au fost de acord că acest drum ar putea, să-i coste viața, au acceptat în principiu și acest sacrificiu l-au și adus.

Amănuntele, unele tragice și triste, în desfășurarea acelei desprinderi, se cunosc azi. Unele critici se adresează tocmai acelor amănunte. Operația s-a facut de urgență, în ultima oră. Rușii erau la porțile Iașilor. Operația poate fi considerată ca reușită; grație ei s-au reîntors la noi un milion și jumătate de români din stăpînirea maghiară.

Mărturisesc că nu cunosc toate argumentele acelor care taxează de trădare operația de la 23 August. Aș dori să le cunosc. (Am luat cunoștință despre tratativele preliminare între emisarii lui Maniu și Antonescu și ai Aliaților din valoroasa lucrare a lui Paul Quinlan, «Clash over Romania», aparută într'o editură din Cambridge. Recomand acuzatorilor lectura acestei cărți, pentru a-și de seama de groaznica frămîntare a lui Antonescu și Maniu).

In prealabil aș propune cîteva scenarii diferite de cel de la 23 August. Dacă am fi optat din vreme, adică, sa zicem, încă de prin 1935-36 pentru axa Roma-Berlin, așa cum a făcut regimul lui Horthy, am fi evitat coare Dictatul de la Viena și ciuntirea Ardealului? Cum am mai observat, monseniorul Tiso, conducătorul Slovaciei, detașate de Cehia și protejată de Hitler, nu a evitat împărțirea țării. Dar dincolo de această conjecturare, o asemenea opțiune ar fi scăpat oare regimul lui Hitler de dezastru și ne-ar fi scutit pe noi de o veritabilă invazie militară din partea rușilor? Pagubele umane și materiale au fost considerabile și în situația creată de opțiunea lui Antonescu, modificată prin actul de la 23 August. Dar altfel. De această întrebare se leagă direct o altă întrebare. Dacă am fi renunțat la 23 August, dacă am fi mers cu trupele lui Hitler dincolo de hotarele țării, așa cum a făcut gen. Chirnoagă, Ardealul ne-ar fi revenit oare? Cine ar fi susținut cauza reîntregirii la Conferința de la Paris din 1947? Observația că rezistența germană, susținută de trupele noastre, ar fi fost în stare să răstoarne situația militară nefavorabilă pentru Hitler, mi se pare complet lipsită de fundament. Complotul contra Führerului, aprobat și patronat de mareșali în frunte cu Rommel, a pornit de la evaluarea justă a situației militare: partida era pierdută tocmai pe plan militar; ea a fost considerată disperată chiar înainte de debarcarea americanilor în Normandia. Ce putea să facă o rezistență prelungită de cîteva luni?

Data complotului eșuat, de la 20 iulie 1944, contra Führerului, este comemorată de presa germană aproape în fiecare an. In 1979, cînd s-au împlinit 25 de ani de la acel tragic eveniment, comentariile au fost deosebit de abundente și pe un fond de mare tristețe. S'a pus întrebarea: cum a putut Germania să ajungă la acel act de disperare? Și comentatorii își mai puneau întrebarea dacă complotul ar fi reușit și Hitler ar fi dispărut, soarta Germaniei ar fi fost oare mai ușoară față de un adversar înverșunat ca Roosevelt care cerea capitularea fără condiții?

(*Urmeaza pag.* 23)

UN MAESTRU AL NOSTRU

CHARLES MAURRAS

Ion Ţolescu

Scrie Jean Bourdarias în Le Figaro din 5 August 1983: «Piux XI - Charles Maurras: o criză dureroasă».

Anul 1926 a fost marcat prin condamnarea de către Pius XI a tezelor «Acţiunii Franceze». Pius X deja pusese la index şapte cărţi ale lui Charles Maurras în 29 Ianuarie 1914. Pius XI a adăogat în 29 Decembrie 1926 o condamnare a jurnalului Acţiunea Franceză. Această proibire antrena sancţiuni cu privire la preoţi sau laici care nu se supuneau.

Pentru a relua definiţia lui Adrian Dansette, Acţiunea Franceză este la acea epocă «o şcoală politică ale cărei concepţii decurg dintro viziune naturalistă a omului, a societăţii, a religiei şi a cetăţii (cité)».

Biserica pe care ea o exaltă (cu finalităţi politice) nu e decât aceea a unui «catholicism descreştinat».

Decizia lui Pius XI trebui să provoace veritabile drame în cercurile unde influenţa lui Maurras era foarte mare, inclusiv în cler, cu atât mai mult că Acţiunea Franceză, departe de a se supune, se deslănţuia contra Romei şi Observatorul Roman, Diffamatore Romano, cum ea îl numea, cu atât mai mult deasemenea că majoritatea lectorilor lui Maurras erau mai sensibili luptei politice decât filozofiei sale.

Va trebui de aşteptat 1939 pentru ca Roma să ridice înterzicerea. Atitudinea lui Maurras s'a schimbat, Liga Acţiunii Franceze este dizolvată şi războiul s'apropie. La 15 Iulie 1939 Sfântul Oficiu anunţă decizia care pune sfârşit unei crize care a fost pentru Biserică atât de dureroasă pe cât a putut să fie afacerea Dreyfus pentru Franţa».

Acestea sunt faptele. Biserica Catolică a condamnat atât pe Charles Maurras cât şi Acţiunea Franceză, în anii 1914 şi 1926. Iar în 1939 ridică acestă condamnare.

Acuma, dacă Biserica a condamnat pe Charles Maurras şi Liga Acţiunii Franceze, n'ar fi nicio problemă.

Charles Maurras a fost socotit că ar fi contravenit doctrinei Bisericii şi a fost sancţionat.

Inseamnă că Biserica şi-a apărat doctrina faţă de cei care sunt în eroare. Si aceasta, dacă o subscriem sau nu o subscriem nu intră în subiectul de faţă.

Dar Biserica în 1939 revine asupra deciziei sale şi ridică o condamnare împotriva celui care, să zicem, era în eroare.

Această revenire a Bisericii deschide o serie de probleme.

Intâi, dacă Biserica a revenit asupra deciziei sale înseamnă că Charles Maurras şi Liga Acţiunii Franceze nu se găseau în eroare.

Ci, Biserica a căzut în eroare când a condamnat.

Nu discutăm în el însuşi acest «a condamna» al Bisericii. E o problemă a Conciliilor Ecumenice în care nu intrăm. Discutăm această condamnare particulară asupra căreia s'a revenit, spunem, într'o primă motivaţie, ca să se repare o eroare care s'a săvârşit în decizia Bisericii din 1914 şi 1926.

Intr'o a doua motivare, dacă Biserica a decis această condamnare dintr'o contingenţă, adică ştiind că Charles Maurras şi Acţiunea Franceză nu sunt în eroare, l-a condamnat totuşi dintr'o altă raţiune. Ca să salveze poate o situaţie politică dintr'un oarecare motiv, binecuvântat chiar. Sau ca să satisfacă anumite obligaţii de care probabil depindea însăşi fiinţa Bisericii.

Sau, nu este exclus, într'un al treilea timp, şi într'un sens negativ, anumite forţe antibisericeşti şi-au exercitat influenţa lor împotriva acelora ce-i apărau însăşi fiinţa «exaltând-o» dupăcum scrie chiar actul de acuzare.

Este foarte posibil. Si se pot înşirui multe alte motive ajungându-se până la însăşi teama de acea stare de spirit de care aminteşte Jean Bourdarias creată de afacerea Dreyfus traumatizând Franţa şi obligând Vaticanul să sustragă de sub influenţa unei mişcări naţionaliste o întreagă lume catolică franceză, prin sancţiuni.

Iar dacă ne gândim că acea mişcare naţionalistă ar fi putut salva Franţa din ghiara duşmanilor ei invizibili, acele sancţiuni au putut apărea în faţa acestei mişcări naţionaliste şi creştine însoţite de unele motivaţii ce ar diforma însuşi ethosul creştinesc explicând astfel acea decizie a Bisericii împotriva lui Charles Maurras, şi făcând din el, din momentul în care zisa decizie e ridicată în 1939, o victimă, pe drept cuvânt, a incompetenţei, a neadevărului, a injustiţiei şi a unei întregi game de negaţiuni a virtuţilor ethice, dacă nu şi celor teologale, fiind vorba aici de o samavolnicie, îndefinitiv, împortriva unui om care a iubit pe Dumnezeu şi şi-a răzimat în El Acţiunea sa Franceză.

Nu e vorba de Biserică în eternitatea ei, se înţelege dela sine, care e salvată prin însăşi esenţa sa divină.

Dar nu este vorba nici numai de prelaţi, ci de Papa însuşi. In această problemă a infalibilităţii iarăşi nu intrăm. Ea aparţine Ecclesiei şi Conciliilor Ecumenice.

E dureroasă însă, cum spune Bourdarias «criza între Pius XI şi Charles Maurras», când ne gândim la marea speranţă pe care şi-a pus-o el în Creştinism pentru refacerea morală a unui popor a cărui luptă în istorie are o notă caracteristică, vocaţia arhanghelică de recucerirea unui ideal pierdut, când ne gândim la Fiica Lorenei, ea însăsi condamnată de Forurile Bisericeşti.

Cu toate acestea, cuvântul de «samavolnicie» noi nu-l putem suferi să cadă asupra Ecclesiei.

Aşa dupăcum Papa Pius XII n'a putut suferi condamnarea lui Charles Maurras şi i-a ridicat-o în 1939.

Chiar în momentul jertfei lui Corneliu Codreanu.

Aici, cuvântul de «samavolnicie» este încă prea puţin, când ne gândim că în acel an 1939 cădea sub condamnarea unui Guvern asasin prezidat de un Patriarh ortodox, o generaţie întreagă crescută de Corneliu Zelea Codreanu, pe pământ românesc, sub semnul Arhanghelului Mihail.

Pentru însăşi apărarea lui Cristos «în obrazul Căruia se tăgea cu mitraliera»!

Ce să ne mai mirăm că astăzi lumea stă sub semnul lui Anticrist?!

Un amănunt important:

Cu câţiva ani înainte de a cădea pe frontul din Spania lângă Ionel Moţa, scria Comandantul Legionar Vasile Marin lui Charles Maurras:

Cher Maître,

«... Je parle en mon nom et au nom de tous ceux d'entre nous qui aimons la France, la vraie France, celle que vous nous avez révélée par cette magnifique «Action Française», par votre monumentale «Enquete sur la Monarchie», par toute votre oeuvre et par vos admirables articles quotidiens de «l'Action Française».

Vos idées, vos doctrines, NOUS ONT PUISSAMMENT AIDES A TROUVER NOTRE PROPRE VOIE» ...

... Ceeace înseamnă că, în mod real, Mişcarea Legionară reprezintă adevărata continuitate istorică a unităţii, ca să nu spunem identităţii, de ideal franco-române.

Si alt amănunt important:

Că în 1939 Charles Maurras şi-a disolvat Acţiunea Franceză, e dela sine înţeles că era prea târziu.

Si în ceeace priveşte Franţa, recucerirea sufletului francez, şi în ceeace priveşte Germania, asupra căreia nu se mai putea interveni cu nimic.

Si aici e problema unei răspunderi istorice.

A cui a fost vina? Si ispăşirea!

Ne întrebăm!

Iar în ceeace ne priveşte pe noi:

Care va fi Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române care prezidând Sinodul va condamna pe Patriarhul Miron Christea ce'n calitate de Prim Ministru al Guvernului român din 1938 a aprobat asasinarea legionarilor în frunte cu Corneliu Zelea Codreanu?!

Zicem asasinare.

Si pe aceeaşi cale, sute de tineri ucişi şi spânzuraţi în pieţele publice în toate oraşele din ţară, câte trei patru, însă vor fi în câteva centre, din închisori câte 50-100 de inşi ucişi şi îngropaţi în groapa comună!

Oricine (natural din cei care nu mai au ţară) poate da răspunsul, pentru sine însuşi, în conştiinţă, astăzi când toate consecinţele acelor condamnări sunt consumate!

DIN AMINTIRILE LUI ION NEGURA

CUM L'AM CUNOSCUT PE CORNELIU CODREANU

Acum, în preajma acestui Crăciun printre străini şi unii români cari continuă să —şi arunce unul împotriva altuia— mai mici sau mai mari răutăţi, îmi aduc aminte de un Ajun de Crăciun din copilărie. Era în anul 192 şi nu mai ştiu cât, luasem vacanţa dela liceu şi noi provincialii ne strânsesem în gară pentru a pleca spre casele noastre.

Ningea de două zile şi abea aşteptam să coborâm săniuţele din podul casei. In gară era multă lume şi forfotă. Ne-am strâns toţi colegii într'un grup şi aşteptam plecarea trenului. La un moment dat s'a produs o rumoare printre călători şi am văzut un grup de tineri îmbrăcaţi în sumane, înaintând spre peronul nostru. In mijlocul lor era un bărbat înalt, înalt şi drept ca un brad din codrii Ceahlăului şi aşa cum mergea, mi-a făcut impresia că pogoară dintr'o legendă strămoşească. Purta pe umeri un suman cu motive moldoveneşti şi pe cap o căciulă mare brumărie. M'am apropiat de el, atras parcă de un magnet. Era un bărbat atât de impunător şi frumos, cum numai văzusem niciodată. Figura prelungă, nasul drept, bărbie voluntară, pometii şi sprincenele frumos arcuite şi din mijlocul lor străluceau doi ochi albaştri, un fluid magnetic încărcat de o forţă extraordinară şi o bunătate adâncă. Eram şi eu pe atunci îmbrăcat cu un sumănaş moldovenesc şi căciulă ţurcană şi cum mă uitam cu ochii mari la el, m'a remarcat şi mi-a zâmbit blând. M'a întrebat de unde sunt şi cum mă cheamă. Ştia de tatăl meu, din ce partid făcea parte şi că în oraşul lui era un bun gospodar. Nu este cu noi, mi-a spus, dar lumea încă nu ne cunoaşte, ce vrem şi ce putem, prin fapte şi nu prin vorbe.

Intre timp a tras la peron şi trenul nostru, un vagon cu compartimente de clasa I-şi a 2-a, iar celelalte, vagoane cu compartimente comune de clasa 3-a.Le-am făcut semn colegilor să se urce în acelaş vagon cu grupul de tineri condus de bărbatul falnic. Unul din colegii ovrei m'a tras deoparte şi mi-a spus speriat cine sunt aceştia şi cine crede că-i bărbatul ce-i conduce. Imi închipuisem după multe din cele auzite. Fiindcă mă urcasem eu care vorbisem cu conducătorul lor, ne-au urmat şi colegii evrei. In vagon era cam frig dar atmosfera s'a încălzit imediat fiindcă tinerii în sumane au început să cânte colinde şi nişte cântece foarte duioase Am cântat şi noi copii colinde şi am spus Plugusorul şi Irozii. Eu mă uitam şi îmi spuneam mereu: «va să zică acesta este Corneliu Codreanu». Auzisem ceva de la colegii de liceu mai mari şi dela un văr de-al meu care era student. Dar ce vedeam cu ochii mei şi ce simţeam, era fascinant. Aş fi vrut atât de mult să fiu aproape de el, să-l aud vorbind şi să-l întreb ce mă frământa, dar eram prea mic şi învăţasem de acasă să-mi păstrez lungul nasului.

Intr'o atmosferă caldă frăţească am cântat cu toţii până ce noi copii am adormit, în legănatul trenului care înainta greu. Nu ştiu cât am dormit dar ne-am trezit într'un frig groaznic. Trenul se oprise şi becurile din vagon abia mai pâlpâiau. Am auzit vorbindu-se că ne-am înzăpezit, undeva în câmpie. Era noapte şi a început să ne cuprindă frica. Atunci mi-am adus aminte şi ne-am uitat la grupul de legionari, căutându-l cu ochii pe Corneliu Codreanu. Aceştia se sfătuiau şi apoi l-am văzut ridicându-se şi spunând: «împărţirea pe echipe, una va căuta să răzbească la crângul din valea... să aducă lemne pentru locomotivă ca să nu îngheţe lumea în tren, alta spre satul... să cumpere alimente: pâine şi slănină pentru creştini, pâine şi brâmză pentru evrei, ouă şi ce mai găsiţi pentru toată lumea». Am văzut atunci bucuria luând locul fricii şi cuprinzând pe toată lumea, creştini şi evrei. Si aşa au făcut legionarii la porunca lui Corneliu Codreanu. Fiecare a căpătat o porţie egală din alimentele aduse cu multă, multă greutate de legionari. Nu s'a făcut nici o deosebire şi n'am auzit decât cântece frumoase şi urări de Crăciun şi Anul Nou. Aşa şi după câteva ore am ajuns în gara oraşului meu. Mi-am luat rămas bun dela colegi şi dela legionari. M'am uitat încă odată în ochii adânci albaştri ai lui Corneliu Codreanu şi i-am spus că-i mulţumim pentru ce-a făcut pentru noi toţi. Nu am crezut că atunci a fost prima şi ultima dată când l-am văzut. Ce avea să urmeze ani mai târziu, a fost înfiorător.

Mă opresc aici, în preajma Crăciunului 1938, evocând Crăciunul acela al copilăriei mele, plin de căldură, bună înţelegere şi umanism.

O rugăminte: dacă se află în lumea liberă vreunul din cei ce au fost atunci în trenul de Moldova, rog să mă completeze, eu atât mi-am amintit.

Ion Negură

TRIBUNA LIBERA

STINDARDUL ISI INTARESTE REDACTIA CU UN ISTORIC MINCINOS

de Dr. Alex. SUGA

Stiam că ziarul Stindardul şi-a propus să popularizeze istoria contemporană a României şi să menţină treaz în rândurile refugiaţilor români datoria de a nu uita pe cei ce-au căzut pentru apărarea hotarelor şi a independenţei. Ani de zile, pe lângă reportaje şi relatări despre războiul «sfânt contra flagelului comunist» a publicat şi o rubrică «ştiri din ţară» prin care se ţinea contactul cu ţara subjugată şi cu intenţia de a nu uita pe cei din «paradisul muscălesc». Dar aşa cam pe tăcute, dispare rubrica cu ştiri din ţară cam aşa cam pe vremea când fusese «licenţiat dela serviciul de contraspionaj german». Rămas fără posibilităţi de trai la o vârstă puţin cam înaintată se pare că n'a mai putut să scoată ziarul. Aşa cam din senin, se găsesc fonduri noi apar şi noi colaboratori. Unul proaspăt este şi omul de încredere al lui Constantin Drăgan, un avocat, pe nume Nicolae Baciu, al cărui stăpân are legături directe cu «dregătorii de astăzi din România». Constantin Drăgan este onorat de conducerea comunistă şi i se acordă chiar titlul de «doctor honoris causa». Pe parcurs (iertaţi-mi termenul socialist), mai apare şi alt colaborator, de data aceasta fiul unui fost general român, Ion Pantazi. Fii de generali mai cunoaştem în exil, dar până în prezent n'am cunoscut un fiu de general, care să fie promovat de d-l Ion V. Emilian şi care să vină să-l dezică pe directorul ziarului Stindardul. Să fi avut d-l Ion. V. Emilian nevoia de a se lăsa desmiţit de un proaspăt venit din România? Să nu fi avut el însăşi tăria să se desmintă? Din ultimele discuţii purtate cu d-l I. V. Emilian am constatat că n'ar prea fi avut nevoie de ajutor! Să fi fost obligat să se desmintă sau nu şi-a dat seama că se face de râs la bătrâneţe?

Să mă explic!

Intr'un lung articol semnat de Ion Pantazi în Stindardul nr. 149 iulie 1983, şi intitulat: «Cine loveşte în Mareşalul Antonescu, ultragiază sentimentul naţional şi memoria celor care au căzut pentru ţară», autorul desminte pe d-l I. V. Emilian. Nu mă voi ocupa de toate insinuările şi de întoarsăturile dialectice ale d-lui Ion Pantazi, ci numai de «deosebirile dintre punctele de vedere ale autorului şi ale directorului ziarului Stindardul».

Ziarul Stindardul s'a ocupat în mai multe rânduri de «Cazul Iorga-Madgearu» (vezi Stindardul nr. 54/55, Iulie-Septembrie 1961) şi Stindardul nr. 144, Ianuarie 1982. In Ianuarie 1982 Traian Rovinaru, într'un articol intitulat: «Cum s'a ajuns la uciderea lui Nicolae Iorga», ajunge la alte concluzii decât ajunge Ion Pantazi în Iulie 1983! Ce oare s'a schimbat între timp?

Cititorul informat ajunge la concluzia că Ion Pantazi este contra lui Traian Rovinaru (mai mult ca probabil pseudonimul directorului ziarului Stindar dul) —cu alte cuvinte Ion Pantazi contra lui Ion V. Emilian!

Comparând ambele articole, se poate trage concluzia, sau că d-l Ion Pantazi n'a citit articolul directorului ziarului, sau dacă l-a citit, nu l-a înţeles, şi în cazul când l-a înţeles nu vrea sau nu putea să ţină seamă de părerile directorului. In al doilea rând, în ceiace priveşte pe d-l Ion V. Emilian a dat articolul la cules fără să-l fi citit, sau în cazul când l-a citit a trebuit să-l dea la cules fiindcă i s'a impus din afară! Presupunepea că nu l-a citit, şi l-a dat la cules având încredere oarbă în d-l Ion Pantazi, n'o socotim ca justă, ci susţinem că d-l Ion Emilian l-a citit şi dându-l la cules, l-a aprobat. Menţionez şi faptul că deşi ştia că este în contradicţie cu ce se scrisese în Ianuarie 1982, ajung la concluzia că trebuie să suporte consecinţele şi că este vinovat de răspândire de ştiri false. In situaţia de faţă, unul, în speţă autorul este străin de realitate, sau redactorul responsabil, d-l Ion V. Emilian nu mai este stăpân pe sine şi nici pe ziar.

Intre Ianuarie 1982 şi Iulie 1983 nu s'au descoperit nici noi documente, iar d-l Ion V. Emilian n'a anunţat în ziar că şi-a schimbat părerea exprimată în Ianuarie 1982. Imi este greu a înţelege, de ce, într'un interval aşa de scurt, ziarul Stindardul să publice, în acelaş complex, două versiuni diferite! In acest caz ori d-l Ion Pantazi, are dreptate, şi atunci a minţit d-l Ion V. Emilian cititorii în 1982, sau are dreptate d-l Ion V. Emilian şi atunci d-l Ion V. Emilian îl lasă să mintă pe d-l Ion Pantazi. La multe neam fi aşteptat, dar la asemenea relatări nu ne-am fi gândit.

In articolul semnat de Traian Rovinaru autoul asigură cititorul la sfârşitul articolului următoarele: «Pentru a da noţiunii de adevăr onoarea ce i se cuvine, am socotit că trebuia să spunem toate acestea, chiar şi după 41 de ani.» Reţinem noţiunea «onoarea ce i se cuvine adevărului». Deci în articol s'a urmărit adevărul şi tot ce s'a scris în articolul din Ianuarie 1982 «corespunde adevărului».

In articol Traian Rovinaru descrie dezgroparea celor 14 legionari ucişi în noaptea de 30 Noiembrie din ordinul guvernului de atunci şi menţionează că o parte din asasini erau arestaţi în închisoarea unde se găsea groapa comună a celor ucişi. Dezgroparea cadavrelor este relatată în felul următor: «Intr'o atmosferă de profundă consternare, la lumina reflectoarelor s'a încercat să se facă identificarea, lucru aproape imposibil întrucât acidul sulfuric îşi făcuse efectul... Datorită unui pulover, ca prim minune, rămăsese intact, doar un singur cadavru a putut fi identificat cu certitudine, acel al Căpitanului Gărzii de Fier, Corneliu Zelea Codreanu. La văzul camarazilor care, dupăce fuseseră ucişi cu bestialitate, zăceau acum oribil mutilaţi, oricine îşi poate închipui câtă mânie clocotea în rândurile celor care procedaseră la dezgropare şi la câţi din ei încolţise ideia de răzbunare.

Acte de răzbunare au fost comise chiar în acea noapte la Jilava... Traian Rovinaru vorbeşte de o acţiune ad-hoc, si anume luată în timpul dezgropării, deci o acţiune ne premeditată. Vasile Posteucă unul care a lucrat la dezgroparea legionarilor descrie în felul următor: «Au fost şi mai sunt încă oameni (şi probabil vor mai fi) cari să ne acuze că i-am împuşcat pe călăii Căpitanului, fără a-i judeca. Dar oare deschiderea mormântului dela Jilava n'a fost un proces?... Pe cei dela Jilava i-a judecat istoria şi tot ea i-a pedepsit de mână legionară, la porunca mormântului care se deschidea în noaptea aceea... (Vasile Posteucă, Desgroparea Căpitanului, Madrid 1977 pg. 16). Horia Sima scrie într'o lucrare apărută în 1961 următoarele: «La câteva sute de metri de locul unde zăceau trupurile arse de vitriol ale Căpitanului, ale Nicadorilor şi Decemvrilor, se afla echipa ucigaşilor»...

Si iată cum descrie scena finală: «Legionarii au pătruns în fort, au anunţat garda de pază de hotărârea lor şi apoi au intrat în celule împuşcând pe deţinuţi». Traian Rovinaru ajunge la aceiaşi concluzie cu şeful Gărzii de Fier, care scrie: «Pedepsirea criminalilor dela Jilava n'a fost o acţiune premeditată. Au participat la execuţia acestora legionari cari, în împrejurări normale n'ar fi capabili să verse o picătură de sânge» (Cazul «Iorga-Madgearu, Editura Carpaţii, Madrid 1961, pg 42 şi 43). Nimeni nu poate acuza pe d-l Ion V. Emilian, în articol Traian Rovinaru, că ar fi legionar şi că ar sta sub influenţa directă a şefului Mişcării Legionare, d-l Horia Sima.

In articolul susnumit, d-l Ion Pantazi susţine că d-l Horia Sima n'a amintit în cărţile sale despre uciderea lui Nicolae Iorga şi a lui Virgil Madgearu. Aceste acuzaţii nu corespund adevărului. Pe d-l Ion Pantazi nu-l interesa adevărul, ci numai polemica. El voia să intre în rândurile celor ce vin din ţară, nu ca să facă rezistenţă contra comuinsmului, ci ca să combată Garda de Fier singura organizaţie care opune rezistenţă comunismului şi de care comuniştii au respect. In legătură cu acest subiect s'a scris mult şi materialul era uşor de găsit: cărţile se găsesc în bibliotecile publice şi la mulţi români din exil. Cu siguranţă că se găsesc şi la Bucureşti în dulapurile negre.

In neştiinţă de cauză sau în lipsă de onestitate d-l Ion Pantazi se situiază pe o poziţie contrară cu cea a directorului ziarului Stindardul. D-l Ion Pantazi vrea să Iovească în conducerea Mişcării Legionare învinuind-o că a organizat un asasinat premeditat. Iată ce spune proaspătul refugiat, reporter şi probabil istoric din cadrul redacţiei Stindardului, în articolul din Stindardul nr. 149: «Aşa stând lucrurile, nu legionarii care au participat la deshumarea Căpitanului, a Nicadorilor şi a Decemvirilor au putut să ucidă deţinuţii, ci aceştia au fost ucişi de către cei din garda interioară. A fost deci operaţie premeditată şi nu explozia de mânie a legionarilor careşi deshumaseră camarazii, cum pretinde d-l Horia Sima». Proaspătul refugiat, şcolit în România cunoaşte mai multă istorie decât Traian Rovinaru, decât Vasile Posteucă, martor ocular la deshumarea camarazilor şi d-l Horia Sima, şeful de atunci al Mişcării Legionare.

In articolul scris de d-l Ion Pantazi vrea să arate că este bine documentat, şi anume, în multe locuri îşi bazează articolul pe citate din «documente şi publicaţii din România». Astfel de documente le-am mai găsit şi în lucrările lui A. Simion «Preliminarii politico diplomatice ale insurecţiei române din August 1944» —editura Dacia, Cluj. Napoca 1979; în cartea «Garda de Fier, organizaţie de tip fascist» edituara politică 1971, de Mihai Fătu şi Ion Spălăţelu; din «Pe marginea prăpastiei» lucrare prin care Ion Antonescu caută să justifice «lovitura de stat dată în Januarie 1941 cu ajutorul trupelor germane». D-l Ion Pantazi ar mai fi putut cerceta şi revista «Magazin istoric» de unde putea lua la cunoştinţă raportul generalului Hansen transmis la Berlin după lovitura de stat a generalului Ion Antonescu de unde reese că armata germană a primit ordin telefonic dela Hitler ca să ajute pe Ion Antonescu». Dacă ar fi citit şi lucrarea lui Matatias Carp «Cartea neagră» ar fi luat la cunoştinţă că generalul Ion Antonescu a dat lovitura de stat cu ajutorul evreilor, iar acum probabil că a mai luat la cunoştină şi de raportul generalului Steflea, publicat în BIRE nr. 776 din 1. Mai 1983, prin care se spune următoarele: «Generalul Hansen ne-a ajutat în contra rebelilor legionari»...

Mă opresc aici. D-l Ion Pantazi, dacă ar fi fost corect, ar fi avut posibilitatea să se informeze şi deci să scrie altfel. Nu i-a fost intenţia de a spune adevărul, ci de a raspândi falsuri şi neadevăruri pentru a fi insultat şeful Gărzii de Fier, d-l Horia Sima şi Mişcarea Legionară care este sinonim cu «rezistenţă contra comunismului internaţional». Intenţia d-lui Ion Pantazi- a fost să slăbească acest front.

De altfel, asemenea presupuşi istorici, se mai cunosc în exil. Odata scăpaţi din «iadul comunist» şi veniţi în străinătate, aşa ca din senin uită ce se petrece astăzi în România şi ca să-şi justifice exilul atacă cu vehemenţă Garda de Fier. Să aibă şi d-l Pantazi acelaş rol sau aceiaşi misiune? Să-i fi pus la «dispoziţie» documentele de care vorbeşte în articol, prea cinstitul socru, funcţionar al securităţii, care vine cam des să-l viziteze pe iubitul ginere la München?

Reţin un fapt divers.

Aproximativ o săptămână înainte de aparaţia ziarului Stindardul l-am vizitat pe d-l Ion V. Emilian. Acesta mi s'a plans că are mult de lucru şi că trebuie să scrie mult pentru ziarul în curs de aparitie. N'a menţionat în discuţia avută nimic despre articolul d-lui Ion Pantazi. Cu mare insistenţă, îmi ceruse directorul ziarului Stindardul să-i trimit un reportaj despre manifestaţiile dela Köln făcute cu ocazia comemorării zilei de 27 Martie 1983. Am rămas surprins când în acelaş număr din ziar apare un articol în care este atacat şeful Gărzii de Fier, d-l Horia Sima, şi cam pe alături reportajul cerut cu insistenţă semnat cu numele meu. S'ar putea numi un fel de răsplată... unii ar vorbi de copita măgarului! Este greu de înţeles şi plin do multe interpretări. De ce oare a trebuit să facă d-l Ion V. Emilian apel la serviciile d-lui Ion Pantazi? Dacă între Ianuarie 1982 şi Iulie 1983 şi-a schimbat părerile în privinţa Gărzii de Fier, de ce trebuia să facă apel la serviciile unui prospăt refugiat? Ar fi fost mai cinstit şi chiar foarte onorabil, dacă ar fi întrebuinţat acelaş pseudonim şi ar fi spus clar şi cuprinzător, că nu-şi mai menţine părerile exprimate în 1982. ¡Numai boii au aceiaşi părere toată viaţa! Oamenii şi-o mai schimbă! Si l-am fi respectat mai mult pe Dl. Ion Emiian.

Să fi fost liber d-l Ion V. Emilian atunci când a publicat aricolul? Sau să-i fi şoptit ceva pe la ureche colaboratorul lui Constantin Drăgan? Poate că-i vorba de ceva ajutoare... poate... Atunci scopul scuză mijloacele şi directorul ziarului Stindardul trebuie privit din alt punct de vedere...

DESPRE ISTORIE...

Răspunsurile sînt variate. In situaţia noastră, acest «dacă» poate să primească un răspuns clar: fără 23 August, soarta ţării noastre, a Ardealului mai ales, ar fi fost diferită.

Recriminări, însoţite de acuzări de trădare, credem că nu ajută la nimic în clarificarea unei situaţii internaţionale —recunoaştem— confuze. Faţă de o propagandă maghiară, maestru orchestrată; care a reusit să pună în discuţie situaţia noastră în Ardeal, ar fi poate mai util ca toată suflerea românească din afară să se concentreze asupra acestei propagande şi să caute mijloace pentru a o contracara eficace.

Prin anii 1910, în Ardeal, a izbucnit un conflict aprig, cunoscut sub numele de conflict Tribuna-Românul. Şi atunci protagoniştii îşi aruncau cu uşurintă epitetul de trădător. In prezenţa acestei lamentabile încăerări între patrioţi cu sentimente incontestabil nobile faţă de neam, Goga, într-un articol fulminant, a evocat spectacolul zărit de el cu nişte măgari care păşteau liniştit pe coastele vulcanului Vezuviu, gata să erupă. Din craterul Vezuviului de azi, a început să iasă fum gros, se pregăteşte parcă o nouă erupţie, a treia în secolul nostru. Să nu facem şi noi ca măgarii lui Goga.

REDACTIONALE

Au trecut iarăşi luni grele de incertitudini, greutăţi şi griji pentru viaţa Carpaţii-lor de la Madrid.

Mulţumesc din toată inima celor care în aceste momente dificile au fost alături de noi, cu gânduri bune, cu îndemnuri, cu încurajări sau cu ajutor material. Ii rog pe toţi să nu fie supăraţi, dacă abia acuma primesc veşti dela mine şi să înţeleagă că răspunderea ce mi-am asumat în ducerea la bun stfârşit misiunea Carpaţii-lor şi înlăturarea greutăţilor ivite în drum, nu mi-au dat răgaz să fac altfel, decât să tac. Dumnezeu să vă binecuvinteze pe toţi şi să ne dea bucuria de a trăi ziua sfântă a eliberării şi reintregirii Neamului nostru, pentru care luptăm cu atâta abnegaţie şi neştirbită încredere de peste treizeci şi cinci de ani.

Pentru a spulbera imaginea mincionosă creată de carlism, antonescianism, comunism şi politicianism fenomenului pur românesc legionar, cu scopul de a deforma şi aniquila figurile luminoase ale celor care l'au gândit, l'au făurit şi l'au propovăduit în tineretul României Mari, am reprodus în primele pagini ale acestui număr portretele lor, lăsate posterităţii de cei care i-au cunoscut şi urmat.

Acesta este adevăratul aspect al acestor fiinţe supraomeneşti, cari au pecetluit cu viaţa lor învăţăturile lăsate tineretului românesc, pentru a-l feri de holocaustul marxist.

Reproducerile în panglici magnetofonice şi faceţile să circule printre tinerii şi refugiatii care şi-au părăsit Tara şi familiile pentru a scăpa de urgia cutropitorilor bolşevici. Făceţi-i aşa să înteleagă că soarta Neamului e legată şi de ei, de mintea lor, de braţele lor şi de puterea lor de sacrificiu în această uriaşă luptă de descătuşare întreprinsă de exilul luptător.

E testamentul lăsat lor de înaintaşii noştri şi de noi îmbătrâniţii pe baricade.

Arhanghelul Mihail şi oastea lui de martiri îi va ocroti şi conduce spre marea biruinţă de mâine, reînvierea Românici şi a Europei creştine.

Traian POPESCU

CITITI SI RASPANDITI SCRISUL ROMANESC IN EXIL

CARPATII

REVISTA CULTURALA SI DE ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL

Director-Propietar:

TRAIAN POPESCU

APARE ODATA LA DOUA LUNI

SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE

*

Redacţia şi Adminisratia:

Calle Conde de Peñalver, 82, 4.°
Teléf. 402 11 01 - Madrid-6

Correspondenta:

Apartado 9.283 - MADRID (ESPAÑA)

*

Abonamente:

Anual	30 $ USA
De susţinere	60 $ USA
Expedierea Avion plus.	10 $ USA

EDITURA CARPATII ANUNTA

Au apărut:

MARESALUL ANTONESCU SI MIŞCAREA LEGIONARA	8 $ USA
AMINTIRI DIN COPILARIE, de Ion Creangă	5 $ USA
HAIDUCUL, de Bucura Dumbravă	5 $ USA
LA GRANDE THRACE, par Prof. A. Boldur, premier volume	15 $ USA
ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAINA, de A. D. Xenopol, vol. I	8 $ USA
ISTORIA LITERATURII ROMANE, de D. Murărașu	Epuizat
NATIONALISMUL LUI EMINESCU, de D. Murărașu	10 $ USA
POVESTI, de Ion Creangă, în fascicole	10 $ USA
DACIA, de Vasile Parvan	5 $ USA
PRECURSORI, de Octavian Goga	3 $ USA
ISTORIA PARTIDELOR, NATIONAL, TARANESC SI NATIONAL TARANESC, de Pamfil Şeicaru, vol. I, II	12 $ USA
KARL MARX: INSEMNARI DESPRE ROMANI. Texte inedite cu comentariu de Pamfil Şeicaru	10 $ USA
STEFAN CEL MARE, VOIEVOD AL MOLDOVEI, de prof. Alexandru Boldur	10 $ USA
ISTORIA DACIEI SI CONTINUITATEA DACOROMANA, de General Platon Chirnoagă	10 $ USA
LE NID, UNITE DE BASE DU MOUVEMENT LEGIONNAIRE, de Faust Bradescu	5 $ USA
POVESTI FARA TARA, nuvele, de Faust Bradescu, N. Novac şi N. S. Govora	10 $ USA
UNIREA NATIONALA IN COMPLEXUL POLITIC EUROPEAN, de Pamfil Şeicaru	3 $ USA
DICTIONAR ROMAN-SPANIOL, de Prof. Ion Protopopescu, Legat pânză	8 $ USA
CORNELIU ZELEA CODREANU, DOUAZECI, DE ANI DE LA MOARTE, de Gr. Manoilescu, T. Popescu, etc.	5 $ USA
MOTA SI MARIN, DOUAZECI SI CINCI DE ANI DE LA MOARTE ,de Prat y Soutzo, Marqués de Nantouiîet, Blas Piñar, Gr. Manoilescu.	5 $ USA
DUMNEZEU S'A NACUT IN EXIL, de Vintila Horia	12 $ USA
RELATIILE ROMANO-RUSE, de N. S. Govora, vol. I si II	20 $ USA
OSTROVUL LUMINILOR, de O. Vuia	5 $ USA
LA GARDE DE FER ET LE TERRORISME, par Faust Bradescu	10 $ USA
VACANTELE DESTINULUI, de Tiberiu Vuia	5 $ USA
RASCOALA, de Liviu Rebreanu, 2 vol.	12 $ USA

Sub tipar:

ISTORIA POLITICA SI MILITARA A RASBOIULUI ROMANIEI CONTRA RUSIEI SOVIETICE, de General Platon Chirnoaga, editia II^a^ revizuită şi complectata, 2 Vol.

LA GRANDE THRACE, par Prof. A. Boldur, deuxième volume.